

araştırma raporu
Kasım 2022

**YEREL YÖNETİMLERDE
GENÇLİK POLİTİKALARININ
İZLENMESİ
ANKARA ÖRNEĞİ**



momentum
gençlik ağı derneği

Bu rapor, Momentum Gençlik Ağı Derneği tarafından
Friedrich Ebert Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliđi'nin
katkılarıyla hazırlanmıştır.

**Yerel Yönetimlerde Gençlik Politikalarının İzenmesi Ankara rneđi Araştırması,
Mehmet Avcı, Firuze Balta, Dr. Huriye Gökten Dođangün
ve Dr. Yelda Karadađ tarafından yapılmıştır.**

İçindekiler

5

Giriş

7

Çankaya

21

Keçiören

31

Mamak

45

Yenimahalle

57

Sonuç

Giriş

Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Birliği (AB) yayımladıkları çeşitli strateji belgeleri ve raporda gençlerin toplumsal yaşama çok boyutlu olarak katılımının sağlanmasının demokratik bir toplumun güvencesini sağlayacak temel unsurlardan biri olarak ele almaktadır. Bu doğrultuda, eğitim, konut, işsizlik, sağlık, güvenlik, eşitsizlik, yoksulluk gibi birçok sosyo-ekonomik sorunla doğrudan mücadele eden gençlerin siyasete ve sivil topluma katılım ve temsil, kurumlara duyulan güven gibi toplumsal yaşama dair birçok konuda geride kaldığı/bırakıldığı gözlemlenmektedir. Tüm bu sorunlar, gençlerin varolan potansiyelinin sadece bireysel değil toplumsal olarak da boşa harcanmasına ve akabinde çeşitli sosyo-ekonomik ve kültürel dışlanmayı beraberinde getiren bir iklim yaratmaktadır.

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye’de 15-24 yaş grubunda bulunan genç nüfus 2020 itibariyle neredeyse 13 Milyon kişiye ulaşmıştır. Bir başka deyişle, Türkiye’de gençler nüfusun yüzde 15,6’sını oluşturmaktadır. Bu noktada, yerel yönetimler kentlerde oluşan ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi problemlerin çözümünde anahtar konuma sahip olmaları sebebiyle gençlerle ilgili politika ve uygulamaların odağı ve temel paydaşı olma konumunda yer almaktadır. Türkiye’de 2003 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu mali yönetiminde köklü ve önemli değişiklikler yapılarak yerel düzeyde stratejik planlama anlayışı getirilmiştir ve yerel idarelerin stratejik planlarını hazırlamaları bir

yükümlülük olarak tanımlanmıştır. Bu doğrultuda, yerel yönetimlerce beş senelik bir süreyi kapsayacak biçimde hazırlanan ve kamuoyu ile paylaşılan strateji belgelerinin, belediyelerin gençlere yönelik hizmet önceliklerinin gençlerin ihtiyaç ve taleplerine göre belirlenmesi, bunları uygulamaya geçirecek kaynağın öngörülmesi ve kaynakların etkin kullanımının sağlanması gibi konularda yerelden genele bir dönüşüm sağlaması beklenmektedir.

Tüm bu sebeplerden hareketle, “Yerel Yönetimlerde Gençlik Politikalarının İncelenmesi ve Analizi: Ankara Örneği” başlıklı projemizde Momentum Gençlik Derneği olarak yerel yönetimlerde gençlerin i) kent yaşamında eğitim, konut, işsizlik, sağlık, güvenlik, eşitsizlik, yoksulluk gibi konularda ne gibi sorunlarla karşılaştıklarını

tespit etmeyi; ii) yerel yönetimlerin bu sorunlarla başa çıkılması için geliştirdikleri politikaları ve bu doğrultuda atılan somut adımları söz konusu belediyelerin yayımladıkları ilgili strateji belgeleri, faaliyet raporları ve performans göstergeler raporları üzerinden incelemeyi; iii) yerel yönetimlerde gençlik politikalarının izlenmesine dair bir platform/merkezin kurulmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Belirtilen hedefler doğrultusunda yukarıda konu edilen sorunlara dair yapılacak tespit ve analiz projenin kısa ve orta vadedeki hedeflerini oluştururken, söz konusu proje uzun vadede yerelden ulusal seviyede bilgi/veri/tecrübe aktarımını ve gençlere yönelik politikaların izlenmesini ve geliştirilmesini sağlayacak bir platform kurulmasına dair gerekli mekanizmayı oluşturmayı amaçlamaktadır.

ÇANKAYA

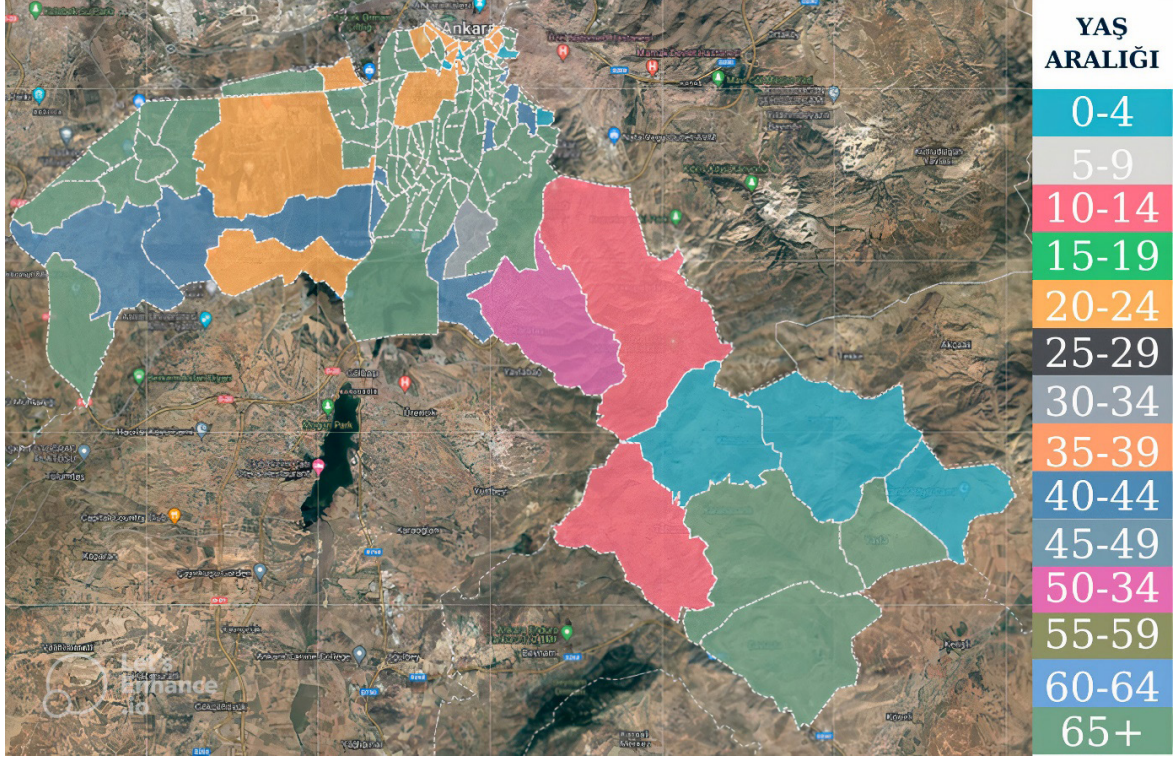
İlçe Belediyesinin Tarihçesi

Ankara'nın nüfus bakımından en büyük ilçesi olan Çankaya'nın tarihini Ankara'nın tarihinden ayrı düşünmek oldukça zordur. Cumhuriyet ile birlikte Türkiye'nin siyasi ağırlık merkezi olan ilçenin tarihsel önemi aslında Millî Mücadele dönemi sırasında Mustafa Kemal Atatürk'ün 27 Aralık 1919 tarihinde Ankara'yı ziyaretiyle başlar. Millî Mücadele dönemlerinde Çankaya'nın, bağ ve bahçelerin çoğunlukla olduğu küçük bir alanı kapsamakta olduğu bilinmektedir. 1936 yılında Ankara'nın merkez ilçesi olan Çankaya, 1960 yılında Elmadağ, Çankaya'dan ayrılarak ilçe olmuştur. 1983 yılında Çankaya, Altındağ, Yenimahalle, Mamak ve Keçiören olmak üzere beş ilçeye bölünmüştür. 1984 yılında

Ankara Büyükşehir Belediyesi kurulmuş, Çankaya ise Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı bir ilçe olmuştur. Bugün Çankaya sınırları içerisinde 17 semt ve 124 mahalle bulunmaktadır.

Günümüzde Çankaya, Başkent Ankara'nın en önemli siyasal, kamusal ve sosyo-ekonomik, kültürel kuruluşlarını barındırmakla beraber büyükelçiliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Çankaya sınırları içerisinde 6 devlet, 6 vakıf üniversitesi bulunmakta ve ilçede 100 bini aşkın üniversite öğrencisi olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda Çankaya gençlerin yoğun olarak yaşadığı, siyaset, bürokrasi ve ticaretin yanı sıra kültür, sanat ve akademik hayatın kesişiminde yer alan bir ilçedir.

Harita 1: Çankaya İlçesi Mahalle Ölçeğinde Yaş Haritası



2021 itibariyle yerleşik nüfusu 940 binden fazla olan ilçenin gündüz nüfusunun 2 milyonu aştığı düşünülmektedir. Bu haliyle Çankaya aslında Türkiye’de birçok ilden daha fazla nüfusa sahiptir. Bugün kent hayatının sadece Ankara ölçeğinde değil Türkiye ölçeğinde en gelişmiş olduğu ilçelerden biri olan Çankaya 2022 senesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın yaptığı araştırmaya göre Türkiye’nin en gelişmiş ikinci ilçesi seçilmiştir.¹

Demografik görünüm ve veriler

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2021 verilerine

1 <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/turkiyenin-en-gelismis-10-ilcesi-belli-oldu-1926986>

göre Çankaya 949.265 kişiden oluşan nüfusu ile Ankara’nın en kalabalık ilçesi olma konumuna sahiptir. İlçenin yıllık nüfus artış hızı %25 civarında seyretmektedir. İlçedeki nüfus yaş aralıklarına göre incelendiğinde 15-19 yaş aralığında 59.622 kişi, 20-24 yaş aralığında 89.660 kişi, 25-29 yaş aralığında ise 71.017 kişi yaşadığı görülmektedir. Bu anlamda Çankaya ilçesinde 15-29 yaş aralığında ikamet eden toplam 220.299 genç yaşamaktadır. Nüfus verileri değerlendirildiğinde 2021 TÜİK verilerine göre Türkiye’de 15-24 yaş grubundaki genç nüfus toplam 12 milyon 971 bin 289 kişi ile nüfusun %15,3’ünü oluşturmaktadır.²Aynı yaş aralığı Çankaya için

2 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ististiklerle-Genclik-2021-45634>

değerlendirildiğinde ilçede yaşayan 15-24 yaş aralığındaki gençlerin toplam ilçe nüfusuna oranı %15,7'dir. Bu anlamda Çankaya'da yaşayan genç nüfus Türkiye ortalamasına paralel seyretmektedir. Çankaya ilçesi geniş kapsamlı gençlik tanımına göre 15-29 yaş aralığındaki genç sayısına göre değerlendirildiğinde ise genç nüfusun ilçe nüfusuna (949.265) oranı ise %23,21'dir. Bu durumda ilçede yaşayan genç nüfusun Türkiye ortalamasının (22,96) üzerinde olduğu görülmektedir.

Kurumsal Yapı

1980 Darbesi'nden sonra yapılan 1984 yerel seçimleri sonucuna göre Anavatan Partisi adayı Erdoğan Yavuzlar Çankaya Belediye Başkanı seçilmiştir. Sosyal demokrat ve sol siyasetin kalesi olarak ifade edilen ilçe sırasıyla 1989-1999 seneleri arasında Doğan Taşdelen (CHP-SHP), 1999-2004 döneminde Haydar Yılmaz (CHP), 2004-2009 yılları arasında Muzaffer Eryılmaz (CHP) ve 2009 seçimleri sonucunda Bülent Tanık (CHP) tarafından yönetilmiştir. Çankaya Belediyesi 2014 yerel seçimlerinden bugüne CHP adayı Alper Taşdelen tarafından yönetilmektedir.

Çankaya Belediye Başkanlığı; 45 üyeden oluşan Belediye Meclisi, 7

üyeden oluşan Belediye Encümeni, Belediye Başkanı, 5 Belediye Başkan Yardımcısı, toplam 28 Müdürlük ve İç Denetim Biriminden oluşan bir örgütlenme yapısına sahiptir. Ayrıca Belediyeye bağlı olarak faaliyet gösteren 6 adet şirket bulunmaktadır.

Toplamda 28 Müdürlüğü bulunan Çankaya Belediyesinin doğrudan gençlere ve gençlerin taleplerine yönelik bir müdürlüğü bulunmamaktadır. Bununla beraber, belediyeye bağlı faaliyet gösteren Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü veya Dış İlişkiler Müdürlüğü'nün gençleri ilgilendiren eğitim, bilim, kültür ve spor gibi alanlarda faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir. Öte yandan, Çankaya Kent Konseyi çerçevesinde faaliyet gösteren Çankaya Gençlik Meclisi gençlere yönelik çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı kurum içi istihdam açısından ele alındığında belediyede istihdam edilen toplam 4.904 kişi olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışan sayısının yaş kırılımları incelendiğinde ise 27-35 yaş arası çalışan kişi sayısının toplam belediye çalışanlarının sadece %8,5'i oranında olduğu çarpıcı bir bilgidir. Ancak, belediye çalışanlarının %48,5'inin ise 36-45 yaş arasında olduğu görülmektedir.

Gençlik Merkezleri

Çankaya Belediyesi sınırları içerisinde gençlerin çeşitli faaliyetlerde bulunabileceği toplamda 27 Çankaya Evi bulunmaktadır. Belediye tarafından çeşitli eğitim, spor, kültür ve sanat faaliyetlerinin gerçekleştirildiği Çankaya Evleri'nde ayrıca öğrencilere yönelik çeşitli proje ve çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Özellikle "Kampüs Mahallede" projesiyle 18-29 yaş arası gençlerin eğitim, kültür, sanat ve sportif faaliyet ihtiyaçlarına cevap vermeyi hedefleyen Çankaya Belediyesi proje dahilindeki etkinliklerini 100. Yıl, Cebeci, Maltepe, Beysukent, Sokullu, Esat Çankaya Evlerinde ve Zülfü Livaneli Kültür Merkezi'nde gerçekleştirmektedir. Öte yandan, Çankaya Belediyesi 2022 itibariyle Maltepe'de yer alan ve 1000 kişi kapasiteli 24 saat açık kütüphanesi bulunan ve bilim, kültür, sanat, edebiyat, yabancı dil, spor, teknoloji, iletişim, üretim, istihdam gibi çok çeşitli alanlarda gençlere hizmet vermesi planlanan 19 Mayıs Gençlik Merkezi'nin inşaat sürecini tamamlamak üzeredir.

Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı ve 2020 Faaliyet Raporu'nun Gençlik Perspektifinden İncelemesi

Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi ve 2021 Faaliyet Raporu incelendiğinde temel politika ve önceliklerini çağdaş, katılımcı, kaynak yaratıcı, şeffaf, ulaşılabilir ve ölçülebilir "Yeni Nesil Belediyecilik" anlayışı ile hizmet vermek olarak ifade etmektedir. Bu doğrultuda, Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi'nde ifade ettiği üzere 2020-2024 seneleri arasında gerçekleştirme taahhüdü verdiği altı adet amaç bulunmaktadır. Bu amaçlar sırasıyla, i) Sürdürülebilir planlı kentleşmeyi ve mekânsal gelişmeyi sağlayarak kentsel yaşam kalitesini yükseltmek; ii) Sağlık ve sosyal hizmetleri yaygınlaştırmak, cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılık ile mücadele etmek; iii) Çankaya'yı kültürel, sanatsal, sportif ve bilimsel faaliyetlerin ön plana çıktığı örnek bir ilçe yapmak; iv) Bütün canlılara saygılı, yaşam kalitesini artıran sosyal, ekonomik ve çevre sorunlarına kalıcı çözümler üreten temiz bir Çankaya; v) Belediye faaliyetleri hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesini sağlamak, ulusal ve uluslararası düzeyde hedef kitlelerle etkin iletişim kurmak, vatandaşların hizmetlerimize kolay bir şekilde ulaşmasını ve halkın yönetime katılımını sağlamak; vi) Kurumsal ve mali etkinlik, kalite ve verimliliği artırarak yüksek paydaş memnuniyeti ile daha başarılı

kurumsal performansa ulaşmak olarak tanımlanmaktadır.

Çankaya Belediyesinin sosyal belediyeçilik şiarı ve katılımcılık ilkesi ile hareket ettiği varsayıldığında yapılan stratejik belge analizinde gençlerin siyasi bir özne ve/ya dezavantajlı bir grup olarak ele alınıp karar mekanizmalarına katılımının sağlanması, barınma, yurt meselesi, genç işsizliği vb. konularda herhangi bir vurguya rastlanmamıştır. İncelenen stratejik dokümanlarda cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılık ile mücadele etmek başlığı altında engelli ve yaşlı bireylerin toplumsal ve ekonomik yaşama katılımlarını artırmak, çocuklara yönelik belediye hizmetlerini yaygınlaştırmak ve kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına yönelik hedefler belirtilmiştir. Ancak aynı hedef çerçevesinde sıralanan eylemler gençlerin toplumsal, siyasi ve/ya kent hayatında karşı karşıya kaldıkları sosyo-ekonomik zorlukları kapsamamaktadır. Yine gençlerin doğrudan ilişkili olduğu alanlardan biri olan “Çankaya’yı kültürel, sanatsal, sportif ve bilimsel faaliyetlerin ön plana çıktığı örnek bir ilçe yapmak” amacı altında sıralanan hedefler gençleri bir özne olarak ele alıp hedef kitle olarak belirlemek yerine gençlik meselesini STK, üniversite ve özel kuruluşlarla

yapılacak iş birliği ve Çankaya Evleri aracılığı ile kurs, eğitim ve sanatsal etkinlik düzenlemek çerçevesinde ele almaktadır. Diğer bir deyişle, söz konusu amaçlar gençler ve gençlerin yerel yönetimlere katılımı açısından incelendiğinde bu amaçların ve altında ifade edilen hedeflerin gençlerin yerel yönetimlere katılımı ve gençlik meselesi eksenindeki sorunlarla doğrudan bir bağlantısı olmadığı görülmektedir. Belediyenin gençleri hedef aldığı faaliyet alanları daha çok eğitim, spor, kültür ve sanat faaliyetleri çerçevesinde ele alınmaktadır.

Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi’nde yukarıda belirtilen amaçlara yönelik olarak gerçekleştirilmesi planlanan altı adet faaliyet alanı belirlenmiştir. Bu faaliyet alanları sırasıyla i) Planlı Kentleşme ve Mekansal Gelişim Faaliyetleri; ii) Toplumsal Dayanışma ve Hizmet Faaliyetleri; iii) Kültürel Sanatsal Sportif ve Bilimsel Faaliyetler; iv) Çevre ve Denetim Faaliyetleri; v) Tanıtım ve Yönetime Katılım Faaliyetleri; vi) Kurumsal Gelişim Faaliyetleri olarak başlıklandırılmıştır. Sözü edilen faaliyet alanları incelendiğinde özellikle tanıtım ve yönetime katılım faaliyetleri altında gençlik ve/ya gençler direkt olarak ifade edilmemekle birlikte,

üniversite ve STK'larla yapılan ortak çalışmalar başlıklarının gençleri de kapsayacak şekilde ele alınacağı düşünülmektedir.

Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi incelendiğinde Belediyenin elinde bulundurduğu kaynak ve sunduğu hizmetleri azami seviyeye çıkarmak adına çevre analizi, swot analizi vb. yöntemlerle bir inceleme yapıldığı, bunun sonucunda birtakım tespitlerin yapıldığı ve bu doğrultuda ihtiyaçların belirlendiği görülmektedir. Söz konusu çok yönlü analizlerin Çankaya Belediyesinin gerek kurumsal kapasitesini artırmak gerekse verdiği hizmetin kalite ve kapsamını geliştirmek adına oldukça önemli olduğu ortadadır. Ancak söz konusu belgede 'ülke ölçeğinde yaşanan ekonomik kriz', 'işsizlik' gibi sorun alanlarının tespit edilmesine rağmen tüm bu sorunların gençlere etkisi ve bu durumun yarattığı ciddi sosyo-ekonomik açmazlar karşısında belediyenin gençlere yönelik yapmayı planladığı çalışmalara dair bir bilgiye rastlanmamıştır.

Öte yandan, Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı vizyon, misyon ve temel değerler bakımından incelendiğinde Çankaya Belediyesinin temel misyonunu belediyecilik hizmetlerinde, şeffaf ve hesap veren,

katılımcılığı esas alan bir anlayışla, Çankayalılarının eşit hizmet almasını sağlamak ve yaşam kalitesini yükseltmek olarak tanımlandığı görülmektedir. Söz konusu strateji belgesinde şeffaf, hesap verebilir, katılımcılık ilkesiyle hareket eden belediyecilik anlayışı öne çıkmaktadır. Bununla beraber, vizyon ve temel değerler anlamında kamu yararını temel alan iş ve hizmetler, ayrımcılıktan uzak eşitlikçi bir tutumla gerçekleştirilecek belediye hizmetleri gibi yeni nesil belediyecilik ve sosyal belediyecilik ilkelerine uyumlu belediyecilik örneği gibi güçlü vurgular göze çarpmaktadır. Strateji Belgesi'nin birçok yerinde kadın, çocuk ve yaşlılara karşı pozitif ayrımcılığın desteklediği toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayan mekanizmaların oluşturulacağına dair olumlu ifadeler yer verilmiştir.

Bu anlamda, Çankaya Belediyesinin 2024 senesine kadar gerçekleştirmeyi hedeflediği faaliyetleri toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılık ile mücadele perspektifinden gerçekleştirmeyi taahhüt etmesi Türkiye'deki birçok yerel yönetimin hizmet verme alışkanlıkları ve kökleşmiş kurumsal kültür eksiklerinin aksine oldukça olumlu bir tablo çizmektedir. Ancak, tüm bu olumlu vurgulara rağmen söz konusu belgede özellikle katılımcılık

ilkesi altında gençlere ve gençlerin yerel yönetimlere katılımı ile ilgili somut bir ifadeye rastlanmamıştır. Bu anlamda, Çankaya Belediyesinin altını çizdiği katılımcılık ilkesinin gençleri kapsayıp kapsamadığı ya da ne ölçüde kapsadığı muğlaktır.

Benzer şekilde, Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı temel performans göstergeleri incelendiğinde gençlere yönelik doğrudan bir ifadeye rastlanmamıştır. Bunun yerine yenilenmesi planlanan park sayısı, yeni yapılacak park sayısı, yaşlılara yönelik Baharevleri, yine daha çok emekli vatandaşlara yönelik hobi ve meslek edindirme kurslarını içeren Çankaya Evi sayısı gibi tamamlanması beklenen projelerin gençleri ancak dolaylı olarak kapsayabileceği görülmektedir. Ek olarak, performans göstergeleri incelendiğinde Çankaya Belediyesinin gençlere sunduğu yurt ve burs imkanlarının sayısı ve kapsamı ile ilgili de herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

Çankaya Belediyesi Stratejik Belgesi'nin hazırlık sürecinin üç temel aşamadan oluştuğu görülmektedir. Bu aşamalar sırasıyla i) planın sahiplenilmesi; ii) planlama sürecinin organizasyonu; iii) hazırlık programının oluşturulması olarak belirlenmiştir. Söz konusu

süreç analiz edildiğinde stratejik planın hazırlık aşamasından, ana paydaşların belirlenmesi ve paydaş beklentilerinin mülakat, anket uygulaması, atölye çalışması, toplantı vb. yöntemlerle sürece dahil edilmesi noktasında gençlerin rolü ve katkısı gençlerin temsili açısından oldukça büyük önem taşımaktadır. Ne yazık ki, toplumcu ve katılımcı belediye hedefiyle hareket eden Çankaya Belediyesinin 2020-2024 Stratejik Planı'nın hazırlık herhangi bir gençlik katılımı vurgusuna veya gençlik çalışan herhangi bir STK ile yapılan iş birliğine rastlanmamıştır.

Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi'nin 11. Kalkınma Planı, Ankara 2014-2023 Bölge Planı gibi üst politika metinlerine atıf yaptığı görülmektedir. Söz konusu strateji belgesinde 11. Kalkınma Planı'na paralel olarak gençlere dair gerçekleşmesi hedeflenen politika ve tedbirler altında i) gençleri okul-sınav-iş bulma döngüsünden çıkartan, fiziksel, sosyal ve bilişsel gelişimleri ile yenilikçi ve girişimci niteliklerini destekleyen kültürel, bilimsel ve sportif faaliyetler özendirilecek, yaygınlaştırılacak ve erişilebilir hale getirilmesi; ii) gençlerin sosyal hayatta ve karar alma mekanizmalarında aktif rol almaları desteklenecek, hareketlilik programları özellikle dezavantajlı

gençlerin taleplerine uygun biçimde genişletilip çeşitlendirilmesi; gençlerin sportif, kültürel ve sanatsal aktiviteler ile özellikle fen, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarına yönelmesini özendirerek programlar geliştirilmesi; iii) gençlik merkezlerinin sayısı ihtiyaca göre artırılacak ve benzer faaliyetler yürütülen kuruluşlarla ortaklıklar geliştirilmesi; iv) gençlerin okuma, anlama ve düşünme yetileri ile liderlik becerilerinin artırılmasına yönelik faaliyetlerin yaygınlaştırılması vb. alanlara atıfla derinleştirilebilecek bir politika/hedef/amaç/tutum veya hareket planına rastlanmamıştır.³

11. Kalkınma Planı incelendiğinde belediyelerin karar alma süreçlerinde vatandaşların katılımı ve denetim rolünün güçlendirileceği görülmektedir. Özellikle son yıllarda Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Hatay gibi illerde çehresi değişen yönetim anlayışları ile gençler ve gençlerin karar mekanizmalarına katılımı ile ilgili yenilikçi ve ilerici tutumlar göze çarpmaktadır. Yine 11. Kalkınma Planı kapsamında toplumda yer alan dezavantajlı kesimlerin yerel yönetimlerdeki temsil ve karar alma süreçlerine dahil edilmesine dair yapılan vurgu

³ Bknz: 11. Kalkınma Planı, sf.144-145.

dikkat çekicidir. Bu bağlamda, önceden de belirtildiği gibi, Çankaya Belediyesi 2020-2024 Strateji Belgesi'nde kadınlar, çocuklar, yaşlılar, konusunda oldukça kapsayıcı hedefler ortaya koymaktadır. Ancak bu olumlu gelişmelere rağmen gençler ve gençlerin yerel yönetimlere katılımı konusunda açık bir ifadeye rastlanmamaktadır. Öyle ki, söz konusu Strateji Belgesi'nde halihazırda Çankaya Kent Konseyi çerçevesinde faaliyet gösteren Çankaya Gençlik Meclisi vb. yapıların ilçe ölçeğinde gençlerin yerel yönetimlere katılımını artırmak adına nasıl destekleneceğine dair bir planın veya ifadenin ele alınmaması şaşırtıcıdır.

Bilindiği üzere Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri⁴ arasında gençler ve gençlerin istihdamı çok önemli bir yer tutmaktadır. Öyle ki BM 2030 hedeflerinde gençler, engelliler dahil olmak üzere kadın ve erkekler arasında herkes için tam ve üretken istihdam ve eşit işe eşit ücret prensibi benimsenmiştir. Ek olarak yine aynı çerçevede, "Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli eğitim sağlamak ve yaşam boyu teşvik etmek herkes için öğrenme fırsatları" hedefiyle ilgili olarak gençlerin insana yakışır işlerde istihdam edilmesi adına teknik ve mesleki becerilerini

⁴ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

artıracak adımların atılmasının önemini vurgulamıştır. Zira gençlerin istihdamının güçlendirilmesi hem dinamik, sürdürülebilir, yenilikçi ekonomilerin inşa edilmesi adına büyük önem taşımaktadır.

Türkiye’de yaşayan gençlerin içinde bulunduğu açmazlar 2030 BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve 11. Kalkınma Planı perspektifinden incelendiğinde gençlerin önemli bir bölümünün herhangi bir eğitim kurumuna kayıtlı olmadığı ve bununla beraber istihdamda da yer almadığı çarpıcı bir şekilde gözler önüne serilmektedir. Öyle ki, literatürde ‘Ne eğitimde Ne İstihdamda Yer Alan Gençler’ olarak ifade edilen ve temel yaşam haklarından mahrum, umutsuzluk içinde yaşamaya mahkum bırakılan söz konusu gençlerin Türkiye’deki oranı AB ve OECD ülkeleri arasında en yüksek konuma ulaşmıştır.⁵ Sorunun yakıcılığı ve gelecekte yaratacağı yeni sosyo-ekonomik, sınıfsal ve kültürel farklara ilaveten sahip olduğu genç nüfus düşünüldüğünde Çankaya Belediyesinin söz konusu Strateji Belgesi’nde bu konu ile ilgili herhangi bir vurguya rastlanmamıştır.

⁵ <https://tr.euronews.com/2022/05/26/turkiye-de-genc-issizligi-ne-egitimde-ne-istihdamda-olan-genclerlerde-ab-ve-oecd-s-ralamas>

<http://www.sosyaldemokratdergi.org/yelda-karadag-geleceksiz-birakilan-genclikve-derin-caresizligi-uzerine-bir-analiz/>

Ankara Bölge Planı 2014-2023 ise Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi’nde atıf yapılan bir başka üst politika metnidir. Bu belgeye paralel olarak “kentsel yayılma ve saçaklanma” ve “gelir dağılımı ve yoksulluk” başlıkları arasında Çankaya Belediyesi tarafından uygulanması planlanan tedbirler bulunmaktadır. Bu tedbirler incelendiğinde söz konusu çözüm mekanizmalarının sürdürülebilir kentsel büyüme, kamusal açık alanların kent merkezlerinde ve mahalle ölçeğinde korunması ve artırılması, artan göçe dair oluşan talebin analiz edilmesi ve ihtiyaçların karşılanması gibi hususlar çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Söz konusu alanlar gençlerin yaşamını ve bunun ötesinde katılımının sağlanabileceği ciddi meseleler olmasına rağmen yine bu noktalarda gençlerin konuyla alakalı sorunlarına dair bir vurgu veya potansiyel katkısına dair bir açıklamaya rastlanmamaktadır.

Bunların yanı sıra belirtilen stratejik belgelerde yoksullukla mücadele, dezavantajlı kesimlerin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel yaşama aktif katılımı, bireyler arasında fırsat eşitliğinin sağlanmasına dair tedbirlerin altı çizilirken, gençlerin dezavantajlı kesimler içinde ifade edilip edilmediğine yönelik bir

açıklama yer almamaktadır. Öte yandan, Çankaya Belediyesi toplumda gönüllülük bilincinin geliştirilmesi ve sivil topluma aktif katılımın sağlanması gibi hedeflere sahip olsa da gençleri bire bir ilgilendiren bu meselelerle alakalı herhangi bir gençlik vurgusuna rastlanmamıştır.

Çankaya Belediyesine dair yapılan medya araştırmasında gençlere yönelik yapılan faaliyetler anlamında 2020-2024 Stratejik Belgesi'nde yer almayan ancak gençlerin sorunlarını çözmeyi hedefleyen önemli adımlar tespit edilmiştir. Örnek olarak, halihazırda devam eden "Çankaya'nın Filizleri" başlıklı proje yeterli maddi olanaklara sahip olmayan üniversite öğrencilerine öğretim hayatları süresince burs sağlamaktadır. Çankaya ilçesi sınırlarında ikamet eden sınırlı maddi olanaklara sahip üniversite öğrencilerinin on aylık eğitim öğretim masraflarına katkı sunmayı amaçlayan bu çalışma ihtiyaç sahibi öğrencilerin eğitim sürelerinin sonuna kadar ayda 300 TL (2017 verilerine göre) tutarında maddi yardım desteği sunmaktadır.⁶ Gönüllülük esasına bağlı olarak burs verenlerle ile bursa ihtiyacı olan üniversite öğrencileri arasında köprü olan bu proje, ne yazık ki 2022-2023 öğretim yılı içerisinde yeni burs başvurularına kapatılmış

6 <https://docplayer.biz.tr/23914614-Cankaya-belediyesi-cankaya-nin-filizleri-projesi.html>

görünmektedir.⁷ Öte yandan, Çankaya Belediyesi "Kampüs Mahallede" başlıklı faaliyeti ile 18-29 yaş arasındaki gençlere İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, Rusça olmak üzere yabancı dil kursları, ve işaret dili, fotoğrafçılık, web tasarım, diksiyon, spikerlik, drama ve dans kursları vb. alanlarda hizmet sağlamaktadır.⁸ Söz konusu proje gençlere kişisel gelişim ve meslek edinme yolunda katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çankaya Belediyesinin Kasım 2021 tarihinden itibaren Çankaya Belediyesi yemekhanesinde üniversite öğrencilerine ücretsiz akşam yemeği hizmeti sağlamakta olduğu tespit edilmiştir. İlaveten, Çankaya Belediyesinin resmi internet sayfasında kış aylarında üniversite kampüs girişlerinde öğrencilere yönelik sıcak çorba dağıtılmakta olduğu bilgisine erişilmiştir. Belediye tarafından sağlanan verilere göre açılış tarihinden bu yana 35.600 üniversite öğrencisi bu olanaktan faydalanmıştır.⁹

Daha önce de belirtildiği üzere, Çankaya Belediyesi ve ilgili müdürlükler gençlik odaklı politikalar ve gençlerin yerel yönetimlerdeki

7 <https://www.cankaya.bel.tr/pages/3071/Can-kayanin-Filizleri-Projesi/>

8 <https://www.cankaya.bel.tr/project/12899/Kampus-Mahallede-Kurslarina-Kayitlar-Basliyor/>

9 <https://www.cankaya.bel.tr/news/12397/Can-kayanin-En-Buyuk-Sofrasi/>

temsiliyeti bakımından incelendiğinde belediyenin gençleri ve gençlerin ihtiyaçlarını hedef alan bir müdürlüğünün bulunmadığı tespit edilmiştir. Gençler ancak Çankaya Belediyesine bağlı faaliyet gösteren Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü veya Dış İlişkiler Müdürlüğü'nün gençliği ilgilendiren eğitim, bilim, kültür ve spor alanlarındaki faaliyetlerinde çoğunlukla dolaylı olarak ele alınmaktadır. Örnek olarak, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün faaliyet alanı altında yer alan Çankaya Kent Konseyi, Gençlik Birimi ve Destek Eğitim Merkezi gençleri ve gençleri ilgilendiren meseleleri ele alan birimler olarak nitelendirilmektedir. Yine aynı Müdürlüğe bağlı çeşitli kütüphaneler, kültür ve sanat merkezleri yer almaktadır. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün hizmet standartları tablosu incelendiğinde ise gençler hedef kitle olarak tanımlanmamış olmakla birlikte genel işleyiş ve etkinlik çerçevesi bakımından gençlerin de faydalanabilecekleri müzik eğitimleri, hobi kursları, bilişim ve teknoloji eğitimleri, yabancı dil eğitimini kapsayan çeşitli kurs ve faaliyetlerin olduğu tespit edilmiştir.¹⁰

Gençlerle ilgili olarak faaliyet gösteren bir diğer birimin Dış İlişkiler Müdürlüğü olduğu görülmektedir.

¹⁰ https://www.cankaya.bel.tr/uploads/files/Kultur_Hizmet_Standarlari_Tablosu.pdf

Söz konusu müdürlüğün faaliyet alanı olan uluslararası iş birliği çerçevesinde Çankaya Belediyesinin Erasmus+, Avrupa Dayanışma Programı ve Avrupa Gönüllü Hizmeti Projeleri gibi hareketlilik programlarına 2021 itibariyle akredite olduğu görülmektedir. Örnek olarak, Çankaya Belediyesi gençlerin Avrupa Gönüllü Hizmeti projelerine katılımının aktif vatandaşlık, dayanışma ve hoşgörü kültürünün gelişmesine dair sunacağı katkının ve Avrupa'nın geleceğinin şekillenmesinde gençlerin aktif rol almalarının önemini altını çizmiştir. Bu bağlamda, gençler arasındaki sosyal sermayenin önemi vurgulanmış, Lizbon Antlaşması'na uygun olarak yerelde ve Avrupa genelinde gençlerin demokratik yaşama katılımının teşvikinin amaçlandığı ifade edilmiştir.¹¹

Öte yandan, Çankaya Belediyesinin 2015-2019 yıllarını kapsayan Stratejik Belgesi incelendiğinde gençlere yönelik hizmetlerin belirlenen hedefler arasında somut olarak yer aldığı görülmektedir. Belirtilen tarihler arasında i) gençlik merkezlerinin açılması; ii) gençlik danışma biriminin oluşturulması; iii) gençlerle birlikte kültürel etkinliklerin oluşturulması; iv) gençlik merkezi fikir ve uygulama

¹¹ <https://www.cankaya.bel.tr/pages/3393/Genclik-Calismalari/>

projesinin hazırlanması gibi somut stratejilerin yer aldığı görülmektedir. Öyle ki, Çankaya Belediyesi Maltepe'de 1000 kişilik 24 saat açık kütüphanesi bulunan ve bilim, kültür, sanat, edebiyat, yabancı dil, spor, teknoloji, iletişim, üretim, istihdam gibi çok çeşitli alanlarda gençlere hizmet verecek bir 19 Mayıs Gençlik Merkezi'nin inşaat sürecini tamamlamak üzeredir. Yine aynı belgede genç işsizlikle mücadeleye vurgu yapılmış, gençlerin AB vatandaşlığı ve politika yapım sürecine aktif katılımı gibi AB Komisyonu tarafından altı çizilen meselelere olan katılımının önemi söz konusu stratejik planda yer almıştır. Burada dikkat çekici olan Çankaya Belediyesinin genç işsizliği ve gençlerin siyasete katılım süreçlerine dair halihazırda yöneltmiş olduğu ilgi ve hassasiyetin 2020-2024 Stratejik Belgesi'nde neden yer almadığı sorusudur. Şüphesiz, elde edilen veriler belirtilen süre içerisinde gençlerin yerel yönetimlere katılımı ve temsilinde ciddi bir gelişme kaydedilmediğini göstermektedir. Benzer biçimde, varolan ekonomik krizle birlikte genç işsizlik sorunu yerelden başlayarak ulusal seviyede yakıcı bir mesele olarak varlığını sürdürmektedir. Bu anlamda Çankaya Belediyesinin 2015-2019 Stratejik Belgesi'nde ortaya koyduğu gençlik odağını ve gençlere yönelik

hassasiyetinin devamlılığı hem gençlere yönelik belirlenen amaçların yerine getirilmesi hem de gençliğe yönelik sürdürülebilir politikaların gerçekleşmesi anlamında önem teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi ve 2021 Faaliyet Raporu gençlerin ihtiyaçları ve gençlerin yerel yönetimlere katılımı bakımından değerlendirildiğinde gençlik alanında sahip olduğu ciddi potansiyele rağmen güçlü bir performans ortaya koymamaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki bu çalışma dahilinde yapılan medya analizi esnasında elde edilen bulgular gençlerin ihtiyaçlarına yönelik söz konusu dokümanlarda yer almayan çeşitli faaliyetlerin Çankaya Belediyesi tarafından düzenlendiğini ortaya koymuştur. Bu durum 2021 Ocak ayı itibariyle faaliyetlerini genişleteceğinin sinyalini veren Çankaya Belediyesi Gençlik Merkezinin sahada daha fazla faaliyet göstermesi ve kurumsal olarak gençlerin karar mekanizmalarında yer almasıyla temsil ve katılım açısından önemli bir dönüm noktasına işaret etmektedir. Çankaya Belediyesi gerek Ankara'nın nüfus bakımından en kalabalık ilçesi olması gerekse sahip olduğu genç nüfusla gerekse siyaset, bürokrasi, ticaret, kültür, sanat ve akademinin kesişiminde

yer alan, gelişmişlik standardı ülke ölçeğinde oldukça yüksek bir ilçe olması sebebiyle gençlerin karar verme süreçlerine dahil olması ve yerel yönetimlere katılımı anlamında oldukça önemli bir potansiyele sahiptir. Bu anlamda, Çankaya Belediyesinin sahip olduğu insan kaynağı ve sosyo-ekonomik koşullar göz önünde bulundurulduğunda gençlerin yerel yönetimlere katılımının başarıyla sağlanacağı hatta diğer ilçe ve il yönetimlerine genç-odaklı politikalar ve katılımçılık

ekseninde örnek teşkil edecektir. Zira Çankaya Belediyesi 2020-2024 Stratejik Belgesi ve 2021 Faaliyet Raporu'nda yönetim şiarı olarak öne sürdüğü "Yeni Nesil Belediyecilik" anlayışını ancak gençlerin siyasi özne olarak yerel yönetimlerdeki karar mekanizmalarına katılımını destekleyici adımlar atarak ve gençlerin yaşamını bire bir etkileyen sorun ve ihtiyaçlara yönelik genç-odaklı politikalar üreterek gerçekleştirebilecektir.

KEÇİÖREN

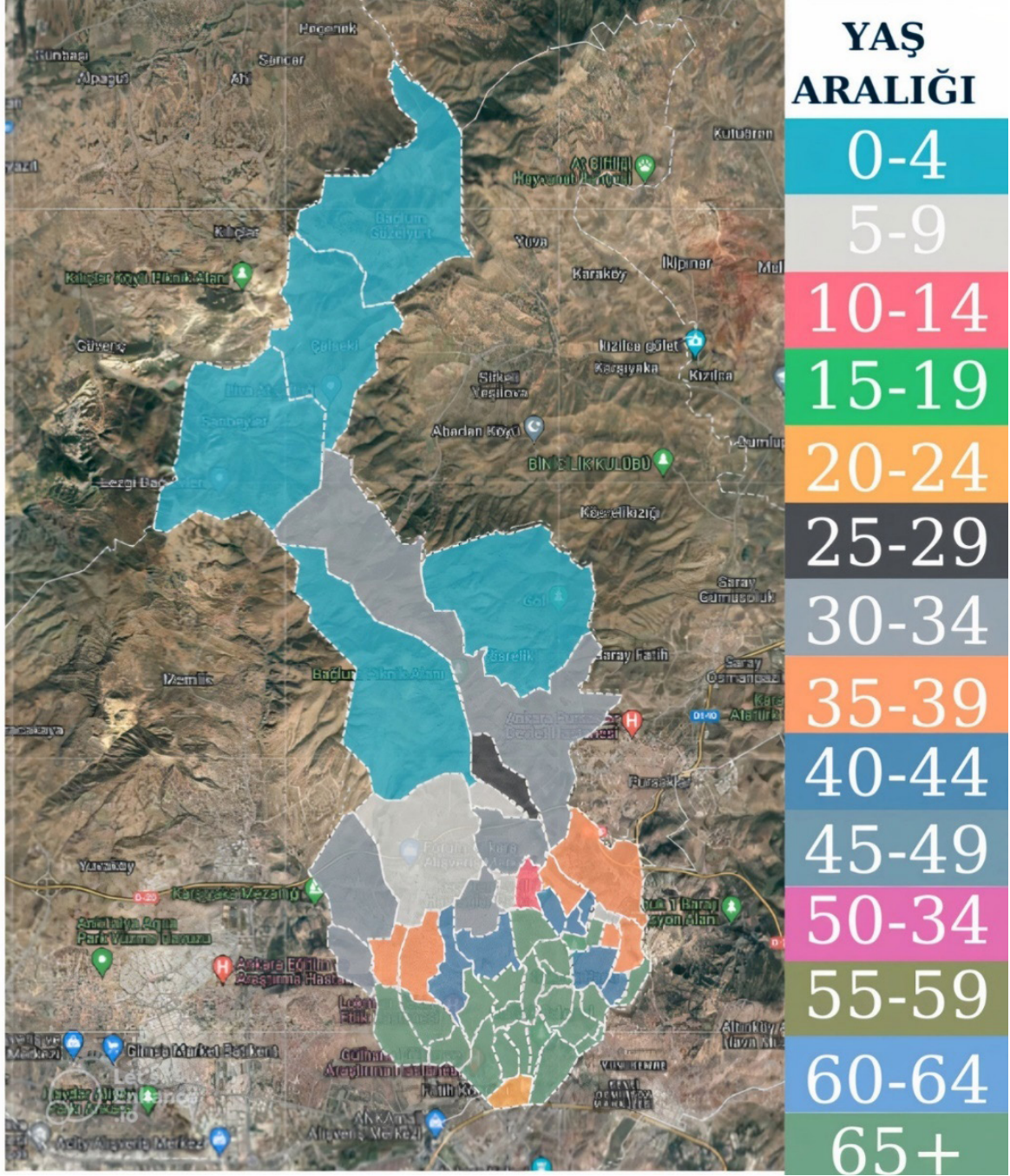
İlçe Belediyesinin Tarihçesi

Ankara'nın nüfus olarak ikinci büyük ilçesi olan Keçiören, 1920'li yıllara kadar şehrin kuzeyinde yazlık evlerin olduğu, bağ ve bahçeleriyle meşhur, gayrimüslim nüfusunun yoğun olduğu ve pek çok bürokratin oturduğu mahalle özelliğine sahip bir yerleşim yeri olma özelliğini korumuştur. Ankara'nın başkent ilan edilmesiyle kente iç göçün artması ve nüfusun yoğunlaşması süreciyle başlayan büyüme dinamiğinden Keçiören de etkilenmiştir. 1923-1930 yılları arasında başlayan bu göç dalgası ve nüfus yoğunlaşması, bağcılığın ve meyveciliğin merkezi konumundaki Keçiören'in ucuz arazi maliyeti nedeniyle hızla yapılaşmasına sebep olmuştur. Her ne kadar Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde planlı yapılaşma yönünde politikalar olsa da ülkenin

bulunduğu koşullar çerçevesinde planlama çabaları kentin ana merkeziyle sınırlı kalmıştır. 1950'li yıllarda Keçiören'in bağ evleri yerini apartmanlara bırakmaya başlamış ve aynı zamanda Keçiören çevresindeki Aktepe ve Etlik'te oluşmaya başlayan gecekondulaşma süreci buraya da intikal etmiştir. 1960 ve 70'li yıllarda hızlanan yapılaşma süreciyle kent merkeziyle bütünleşen Keçiören, orta gelir grubunun ikamet ettiği bir semt olmuştur.

1950'li yıllarda Altındağ ilçesine bağlı bir mahalle olan Keçiören, 1966 yılında Ankara Belediyesinin sınırları içerisinde bir semt haline getirilmiştir. Keçiören ilçesinin sınırları ise 1983 yılındaki belediye yapılanmalarında yapılacak değişiklikleri kapsayan yasayla Ankara metropol il merkezi haline

Harita 2: Keçiören İlçesi Mahalle Ölçeğinde Yaş Haritası



getirilip büyükşehir belediyesi olarak yapılandırılırken çizilmiştir. Bu yasa dahilinde kurulan Keçiören İlçe Belediyesinin resmi süreci 1984 yılındaki yerel yönetim seçimlerinde tamamlanmıştır.

Demografik Görünüm ve Veriler

Türkiye İstatistik Kurumunun Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2021 verilerine göre Keçiören'in nüfusu 942.884'tür. Nüfusun 461.863'ü erkek ve 481.021'i kadındır. Yüzdesele dağılımda ise nüfusun %49'u erkek, %51'i kadındır. Bu noktada nüfusun cinsiyet bazlı dağılımı

değerlendirildiğinde ortaya dengeli bir görünüm çıktığı söylenebilir. İlçedeki genç nüfus, yaş aralıklarına göre şöyledir; 15-19 yaş arası 65.382, 20-24 yaş arası 69.537, 25-29 yaş arası 73.105'dir. Toplam genç nüfus 208.024 olmakla birlikte 15-29 yaş aralığındaki genç nüfus ilçe nüfusunun %22'sini oluşturmaktadır. Türkiye genç nüfus ortalaması %22,96 iken Keçiören, genç nüfus oranı Türkiye ortalamasına yakın ve yoğun genç nüfusa sahip bir ilçedir.

Kurumsal Yapı

1983 yılında kurulan Keçiören Belediyesinde 1984 yılında yapılan ilk seçimlerle Melih Gökçek (ANAP), 1989 yılında Hamza Kırmızı (SHP), 1994-1999-2004 yıllarında Turgut Altınok (MHP-FP-AK Parti), 2009-2014 yıllarında ise Mustafa Ak (AK Parti) Belediye Başkanı olarak görev yapmıştır. 2019 seçimleriyle göreve gelen Belediye Başkanı Turgut Altınok (AK Parti) daha önce 15 yıl boyunca Keçiören'de Belediye Başkanlığı yapmış deneyimli bir isim olarak öne çıkmaktadır.

Keçiören Belediyesinin internet sitesinden ulaşılabilen Başkan'ın mesajında gençlere yönelik birçok vurgu yapılmakta ve bilim ve teknoloji alanına ayak uydurabilen, özgüveni yüksek, donanımlı gençlerin

yetişmesi yönünde çalışmalar yapılacağı belirtilmektedir. Belediye Başkanı'nın gençlerle ilgili birçok etkinliğe katılım sağladığı, okulları gezdiği ve gençlerle ilgili projeler geliştirilmesi yönünde çalışmalar yürüttüğü belediyenin internet sitesinden tespit edilebilmektedir.

Belediyenin personel dağılımı yaş aralıklarına göre incelendiğinde 18-30 yaş arası personel sayısının 76 olduğu görülmektedir. Toplam personel sayısı olan 1055 kişinin %7'lik kısmını genç personel oluşturmakla birlikte, belediye kadroları ağırlıklı olarak orta yaş ve üstü kişilerden oluşmaktadır.

Keçiören İlçe Belediyesi altında Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü mevcut olup, müdürlük yönetmeliğinde birimin görevleri; gençliğe yönelik eğitici ve yönlendirici faaliyetler düzenlenmesi, spor faaliyetleri düzenlenerek spor kulüpleri arasında koordinasyon sağlanması ve her türlü madde bağımlılığına karşı önlem alınıp faaliyetlerde bulunulması şeklinde tanımlanmıştır. Ancak belediyenin internet sitesinden ulaşılabilen müdürlük faaliyetleriyle ilgili bölümde yer alan Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün hizmetleri daha geniş kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. İlgili Müdürlüğü'nün misyonu, "Gençlerimizin, öğrencilerimizin ve

çocuklarımızın kişisel gelişimlerini tamamlamış, liderlik özelliklerine sahip, spor ile iletişimi kuvvetli, spor ahlakını ve kültürünü hayatına entegre etmiş birer birey olarak yetişmeleri müdürlüğümüzün önde gelen amacıdır” şeklinde tanımlanmıştır. Bu noktada Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü misyonu çerçevesinde belirlenen gençlere yönelik yaklaşımın, faaliyet düzenlemekle sınırlı bir çerçevede kalmadığını ve gençlerin toplumsal yaşamda güçlü bireyler olarak yer alması gibi bir temel üzerine inşa edildiğini söylemek mümkündür.

Söz konusu Müdürlüğün faaliyetlerinin de bu misyonu destekleyecek nitelikte olduğu görülmektedir. Öyle ki bu faaliyetler i) Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici projeler üretmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek; ii) Gençlik adına çalışma ve projeler üretmek, bu çalışma ve projeleri desteklemek, iii) Gençlik merkezimizde, gençlerimizin hizmetine birçok faaliyet alanı sunmak; iv) Gençlerin; bulunduğu

merkezin kütüphanesinden, oyun alanından, satranç bölümünden, bilgisayar salonu ve taekwondo salonlarından faydalanmalarını sağlamak; v) Gençlerimizin yaşamlarının ileri seviyelerinde başarılı birer lider, bağımlılıktan uzak kararlı birer yönetici, öz güveni yüksek birer eğitici, sağlıklı ve zinde bireyler olarak yetişmelerinde yardımcı olmak olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda özellikle bir numaralı faaliyet alanında belirtilen farklı genç gruplarının ihtiyaçları ve karar alma ve uygulama süreçlerine katılımı ile ilgili vurgular Keçiören Belediyesinin gençleri siyasi bir özne olarak ele alması bakımından oldukça önemlidir.

Keçiören’de Kent Konseyi Gençlik Meclisi mevcuttur ve bu yapılanmanın düzenli bir şekilde kongrelerini yaptığı tespit edilmiştir. Ancak, Keçiören Gençlik Meclisinin sosyal medya hesapları incelendiğinde genelde belediyede düzenlenen seminerler, paneller, gezi ve etkinliklerle ilgili paylaşımların yapıldığı görülmektedir. Gençlik Meclisinin belediyenin gençlikle ilgili politikalarına ne oranda etki ettiğiyle ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Yapılan medya analizi sonucunda gençler arasında Keçiören’deki etkinliklere katılımın yüksek olduğu ve ilçedeki gençlere olan yaklaşımdan genel bir memnuniyet

olduğu söylenebilir. Belediyenin Stratejik Planı'ndaki memnuniyet anketlerinde de ilçedeki gençlik ve spor hizmetlerine dair memnuniyetin %86,33 oranında olması ve gençliğe yönelik faaliyetlerin en iyi 10 faaliyet alanı içerisinde beşinci sırada yer alması bu anlamda önemli bir göstergedir.

Gençlik Merkezleri

Keçiören Belediyesi kültür, yaşam, spor ve gençlik merkezleri açısından oldukça zengindir. Önemli gençlik merkezleri arasında Metin Alagöz Gençlik Merkezi, Şehzade Gençlik Merkezi sayılabilir. Bağlum'da bulunan Abdurrahim Karakoç Kültür Spor ve Gençlik Merkezi 6500 metrekarelik bir alana kurulu yüzme havuzları, spor salonları, gençlik merkezi aktivite salonu ve yakınındaki mesire alanı ve futbol sahalarıyla oldukça büyük bir tesistir.

2021 Faaliyet Raporu'nda verilen bilgiye göre Ayvalı Mahallesi Gençlik Merkezi de inşaat halindedir. 4293 metrekarelik inşaat alanına sahip bu merkezde spor salonları, voleybol ve basketbol sahaları, kütüphane, tiyatro, sinema ve konferans merkezi olacaktır. Bu merkezde gençlerin hem spor yapmaları hem de kültürel etkinliklere katılmaları planlanmaktadır.

Keçiören Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı ve 2021 Faaliyet Raporu'nun Gençlik Perspektifinden İncelemesi

Keçiören Belediyesinin 2020-2024 Stratejik Planı'nda belediyenin ana misyonu insana değer veren bir odakla çözüm üreten çağdaş bir belediye olmak şeklinde belirlenmiştir. Bu misyonla yapılacak çalışmaların, Keçiören Belediyesini "marka metropol şehirler arasında" en üst sıraya çıkaracak bir vizyona hizmet etmesi amaçlanmıştır. Belediye bu bağlamda beş amaç altında hedeflerini şekillendirmiştir. Yaşanabilir bir kent ortamı sunmak, sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemek, eğitimi desteklemek, dezavantajlı kesimlere destek olmak, marka değeri olan bir belediye olmak adına kaliteli kent hizmetleri sunmak ve kurumsal yönetim anlayışını hâkim kılmak belediyenin amaçlarının ana eksenini oluşturmaktadır. Belediyenin temel değerlerinde ise gönül belediyeciliğini benimseme, tevazulu ve samimi davranma, kalplere dokunabilme gibi etik yaklaşımlara yer verildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra, ulaşılabilirlik, şeffaflık, katılımcılığı sağlamak gibi değerler belirlenip "engelsiz ve sosyal belediyeciliği önemseme" gibi değerler tanımlanmıştır. Ancak söz konusu Stratejik Plan özellikle

gençlerin siyasi temsili, karar alma süreçlerine katılımları ve proje üretme aşamalarına ulaşılabilirlikleri üzerinden incelendiğinde belediyenin bu konularda herhangi bir somut yaklaşıma sahip olmadığı görülmektedir.

Keçiören Belediyesinin 2020-2024 yılları için hazırlamış olduğu Stratejik Plan gençlik odağıyla incelendiğinde, gençlere yönelik hizmet sayısının 2019 plan başlangıç değeri olan 15'ten 2024 yılındaki plan sonunda 20'ye çıkarılmasının planlandığı tespit edilmiştir. Mevcut hizmetlerin ne olduğu ve ne yönde bir artış sağlanacağıyla ilgili bir detaylandırma yapılmasa da belediyenin beş temel amacı çerçevesinde gençlere yönelik bir hedef belirlediği görülmüştür. "Yaşadığımız coğrafyada kültürümüzün her zaman canlı tutulması için sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemek ve eğitimi destekleme çalışmaları yapmak" olarak tanımlanan ikinci amaç altında gençler için yapılacak faaliyetlerin ana çerçevesi çizilmiştir. Bu amacın 2.3 numaralı başlığında "Gençleri zararlı alışkanlıklardan uzak tutmaya yönelik önleyici tedbirler yürütülecek ve gençlere yönelik hizmetlerde %30 düzeyinde artış sağlanacaktır" şeklinde ifade edilen bir hedef tanımlanmıştır. Bu noktada, ilçedeki gençlerin zararlı alışkanlıklara

bağımlılık geliştirmesi gibi bir sorun olasılığı tanımlanıp konu sadece yardım odaklı bir anlayışla ele alınmamış, gençlerin sosyo-kültürel seviyelerinin arttırılmasına katkı sağlanması ve bağımlılık gibi bir sorun oluşmadan önlenmesi hedeflenmiştir. 2.3 numaralı bu hedef çerçevesinde sorumlu birim olan Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün, Kültürel ve Sosyal İşler Müdürlüğü ve İşletme ve İştirakler Müdürlüğü ile iş birliği yapmasının öngörülmesi belediyenin gençlere yönelik yaklaşımında bütüncül bir anlayışın olduğuna işaret etmektedir.

Keçiören Belediyesinin 2020-2024 Stratejik Planı'nda yer alan gençlere yönelik hedefin performans göstergeleri incelendiğinde belediyenin gençlere yönelik sunduğu hizmetlerin çeşitliliğini ve kalitesini artırma yönündeki yaklaşımı, yapılacak çalışmalarda sadece niceliksel bir artış değil nitelik olarak da faaliyetlerin geliştirilmesi yönünde bir çabanın olduğunu göstermektedir. Yapılması planlanan faaliyet ve projeler kapsamında spor içerikli turnuvaların düzenlenmesinin planlandığı ve aynı zamanda "Başkanım Lisemde" adıyla lise buluşmaları ve "Efsaneler Keçiören'de" gibi sporcu panelleri yapılarak gençlerin sosyal olarak da etkin olmalarının amaçlandığı

tespit edilmiştir. Gençlik kamplarının yapılması ve gençlik merkezlerinin faaliyetlerinin arttırılması yönündeki çalışmalar da bu amacı destekleyecek faaliyetler olarak değerlendirilebilir.

2020 ve 2021 yılları Faaliyet Raporları karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, gençlere yönelik oluşturulan hedefle ilgili çalışmaların büyük ölçüde devamlılık sağladığı tespit edilmiştir. Faaliyet raporlarında spor alanında yapılan etkinliklerde alınan başarılarla ilgili seminer ve paneller düzenlenmesi, gençlik merkezlerinde çevrimiçi ders katılımı için bilgisayar desteğinin sağlanması, bağımlılıkla mücadele için belediye personeline eğitim verilmesi, Yeşilay haftasında dış paydaşlarla etkinlikler düzenlenmesi, turnuvaların yapılması ve kursların açılması gibi konularla ilgili çalışmaların çeşitliliği dikkat çekmektedir.

Gençlere yönelik hedefle ilgili hedef gerçekleştirme tablolarında da gençlere yönelik hizmet sayısında %112,50, katılımcı sayısında %120 ve belediye hizmet ve faaliyetlerinden yararlanan genç sayısında %160 gerçekleştirme oranı olduğu görülmektedir. Çankaya Belediyesinin faaliyetlerinden yararlanan genç sayısı için 2021 yılı hedefi 20.000 iken bu kapsamda etkinliklere katılım 32.000 kişidir. İlçedeki 208.024

olan geç nüfusu düşünülduğünde¹ 32.000 kişiyle belediyenin ulaştığı genç sayısının %15'lerde kaldığı görülmektedir. Her ne kadar Keçiören Belediyesinin belirlemiş olduğu hedefi geçen bir oranda faaliyetlere katılım gerçekleşse de %15'lik bu oranın düşük olduğu söylenebilir. Buna ek olarak, düzenlenen faaliyetlerin 15-19 ve 20-24 yaş aralığına hitap ettiği ve bu iki yaş aralığında da 15-19 yaş aralığına yönelik faaliyetlerin baskın olduğu görülmektedir. Belediyenin gençlik alanında daha etkin politikalar üreten bir yerel yönetim anlayışı için farklı yaş gruplarının ihtiyaçlarına göre stratejik plan çerçevesinde hedefler belirlemesinin bir ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.

Bunun yanı sıra, Keçiören Belediyesi 2020 yılında "Yerel Yönetimlerde Gençlik Modellemesi Eğitim Programı" adlı çalışmaya katılmıştır. Ancak eğitim programıyla ilgili çalışmaların gençlik alanındaki politikalara nasıl yansıdığıyla ilgili bir bilgi elde edilememiştir. Stratejik Plan'da belirtilen "Başkanım Okulumda" etkinliği 2020 yılında gerçekleştirilmiş, 2021 yılında bu projeye ilgili bir çalışmadan bahsedilmemiştir.

¹ 15-19 yaş arası 65.382, 20-24 yaş arası 69.537, 25-29 yaş arası 73.105 olmak üzere toplam genç nüfus 208.024'tür.

Ayrıca ilçede Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu, Ankara Üniversitesi Sağlık Eğitim Fakültesi, Turgut Özal Üniversitesi ve Yıldırım Beyazıt Üniversitesi gibi birçok yükseköğretim kurumu bulunmasına rağmen üniversite gençliğine hedefleyen etkinlikler ve çalışmaların sınırlı kaldığı görülmüştür. Keçiören Belediyesi tarafından gerçekleştirilen GZFT analizinde de “İlçe sınırları içerisinde yükseköğretim kurumlarının bulunması ve liselerin Bağlum’a toplanacak olması” şeklinde fırsat olarak belirtilen bu durumla ilgili ne kapsamda politikaların üretileceğiyle ilgili stratejik planda bir çerçeve çizilmemiştir.

Keçiören Belediyesi 2021 yılında “Genç Dostu Şehirler Kongre ve Sergisi’ne” katılım sağlamış ve kongrede gençlere eğitim ve istihdam temalı “O İş Bende!”² projesiyle ödül kazanmıştır. Belediye Başkanı Turgut Altınok, bu proje kapsamında “gençlerin ve dezavantajlı gençlerin yetenekleri, eğitimleri veya hedefleri doğrultusunda atölyelere katılarak girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesi, sosyal ve mesleki donanımlarının artırılarak ekonomik

² https://www.kecioren.bel.tr/kecioren_belediyesi_o_is_bende!_projesiyle_odul_aldi-1387-haber.html

hayata katılımlarının” teşvik edileceğini belirtmiştir. 2021 yılında projenin ilerleyişiyle ilgili bir bilgi elde edilemese de 2022 yılında Keçiören Belediyesi öncülüğünde açılan Prof. Dr. Tunçalp Özgen Teknoloji Merkezi’nde³ bu yönde çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu merkezde yapılması öngörülen konferans ve kurslarla⁴ gençlerin eğitim ve istihdam alanında kendilerini geliştirebilecekleri fırsatlara ulaşabilecekleri söylenebilir. Bu noktada, belediyenin gençlik alanındaki çalışmalarının kapsamını genişletmeye yönelik bir yaklaşımının olduğunu ancak bu yöndeki politikaların stratejik planda bir hedef çerçevesinde şekillendirilip kurumsal anlamda gerekli mekanizmaların oluşturulmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde gençlerin barınma ihtiyacıyla ilgili yurt olanakları sunulması ile ilgili belediyenin internet sitesinde bazı bilgiler bulunmakta ancak bu olanakların kapsamı ve uygulanışıyla ilgili bir açıklamaya ulaşılamamaktadır.

Belediyenin bütçesi gençlik alanına yönelik çalışmaları açısından değerlendirildiğinde, gençliğe yönelik 2.3 numaralı hedef için 5 yıllık

³ https://www.kecioren.bel.tr/keciorendeki_teknoloji_merkezi_bakan_varankin_katilimiyla_acildi-1945-haber.html

⁴ <https://teknomer.kecioren.bel.tr/faaliyetler.html>

plan süreci dahilinde 2.179.800,00 TL bütçe ayrıldığı görülmektedir. Belediyenin 5 yıllık genel bütçesi 3.033.140.000,00 TL olmakla birlikte söz konusu hedef için ayrılan bütçenin diğer hedefler içinde en düşük bütçeye sahip alanlardan birisi olduğu görülmektedir. Ayrıca Gençlik ve Spor Hizmetler Müdürlüğü'nün 2021 yılı bütçesi 362.110,00 TL olarak belirlenmiştir. Her ne kadar iş birliği yapılması öngörülen Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün bütçesi 28.729.795,00 TL olsa da Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün bütçesi genel bütçeye göre oldukça düşük kalmaktadır.

Öte yandan, Keçiören Belediyesinin gençlik alanındaki çalışmaları üst politika metinlerine verdiği referanslar açısından değerlendirildiğinde, stratejik planda sadece 11. Kalkınma Planı'nın 2.5.2.3 numaralı yerel yönetimlerin genel politika çerçevesini belirleyen bölüme referans verildiği görülmüştür. Her ne kadar söz konusu Kalkınma Planı'nın gençlikle ilgili politika yaklaşımıyla ilgili kısmına⁵ bir referansta bulunulmasa da hem Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün faaliyetlerinin belirlenmesinde hem

5 Bknz: 11. Kalkınma Planı, sf.144-145-146-147.

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf

de Stratejik Plan'daki gençlikle ilgili hedefin içeriğinde kalkınma planındaki politika ve tedbirlere paralellik gösteren bir yaklaşımın oluşturulmaya çalışıldığı söylenebilir. Bu bağlamda, gençlerin sosyo-kültürel gelişimi önemsenmiş, gençlere yönelik etkinlikler çeşitlendirilmeye çalışılmış, gençlik merkezlerinin faaliyetlerinin artması sağlanmış, gençlerin liderlik becerilerinin gelişmesine yönelik atıflarda bulunulmuştur. Ancak, bu çerçevedeki yaklaşımların Belediye Başkanı'nın ağırlıklı olarak yürüttüğü çalışmalarda ön plana çıktığı, Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün gençlikle ilgili politikaları etkin bir şekilde uygulayacak kurumsal bir mekanizma olamadığı görülmektedir. Buna ek olarak, müdürlüğün farklı birimlerle iş birliği öngörülse de söz konusu müdürlük gençlik alanındaki politikaları yönlendirecek bir yönetim yapısından çok faaliyet düzenleyen bir birim olarak kalmıştır.

Sonuç olarak, Keçiören Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı ve Faaliyet Raporları gençlik perspektifinden incelendiğinde gençliğin sadece yardım ve hizmet odaklı bir anlayışla ele alınmadığı, gençlerin sosyal olarak güçlendirilmelerinin amaçlandığı görülmektedir. Bu bağlamda belediyenin faaliyet ve projelerinin çeşitlendirilmesi

yönünde çalışmalar yapıldığı, hem niceliksel hem de niteliksel olarak verilen hizmetlerin geliştirilmeye çalışıldığı ve belediyenin etki alanının genişletilmesinin hedeflendiği tespit edilmiştir. Belediyenin gençlik alanında yaptığı çalışmalar belediyenin internet sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden değerlendirildiğinde, belediye başkanının bu alanda aktif olarak rol aldığı ve özellikle istihdam alanında gelişim sağlanması için projeler üretildiği tespit edilmiştir. Ancak Stratejik Plan'da gençlikle ilgili geniş kapsamlı bir politika odağının olmaması, bu çabaların belirli bir odağa sahip olmaktan uzak kalmasına ve ilçedeki yoğun genç nüfusun farklı yaş gruplarına göre eğitim, barınma ve istihdam gibi ihtiyaçlarının sınırlı oranda karşılanmasına sebep olduğu görülmüştür. Aynı şekilde karar alma mekanizmalarına katılım ve temsiliyet bağlamında gençlerle ilgili somut ne gibi politikaların üretileceği konusunda Stratejik Plan kapsamında

bir vurguya rastlanmamıştır. Bununla beraber, Keçiören Belediyesinin Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün olması ve müdürlüğün faaliyetlerinin olabildiğinde kapsamlı ve 11. Kalkınma Planı'yla paralel bir anlayışla tanımlanması olumlu bir yan olarak öne çıkmış, ancak politikaların sürdürülebilirliği için bu gibi birimlerin kurumsal olarak geliştirilmesi yönünde eksik kalınmıştır. Keçiören Belediyesinin 2022 yılına kadar gençlik alanında yaptığı çalışmalar değerlendirildiğinde, bir sonraki planlama dönemi için oluşturulacak Stratejik Plan'da gençlik odağının daha kapsamlı bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda gerekli kurumsal kapasitenin geliştirilmesi hiç şüphesiz yok ki genç nüfusun güçlendirilmesi, gençlerin katılımcı bir anlayışla karar alma mekanizmalarına dahil edilmesi ve gençlik odaklı ihtiyaçların ele alınması adına Keçiören Belediyesi için önemli bir fırsat yaratmaktadır.

MAMAK

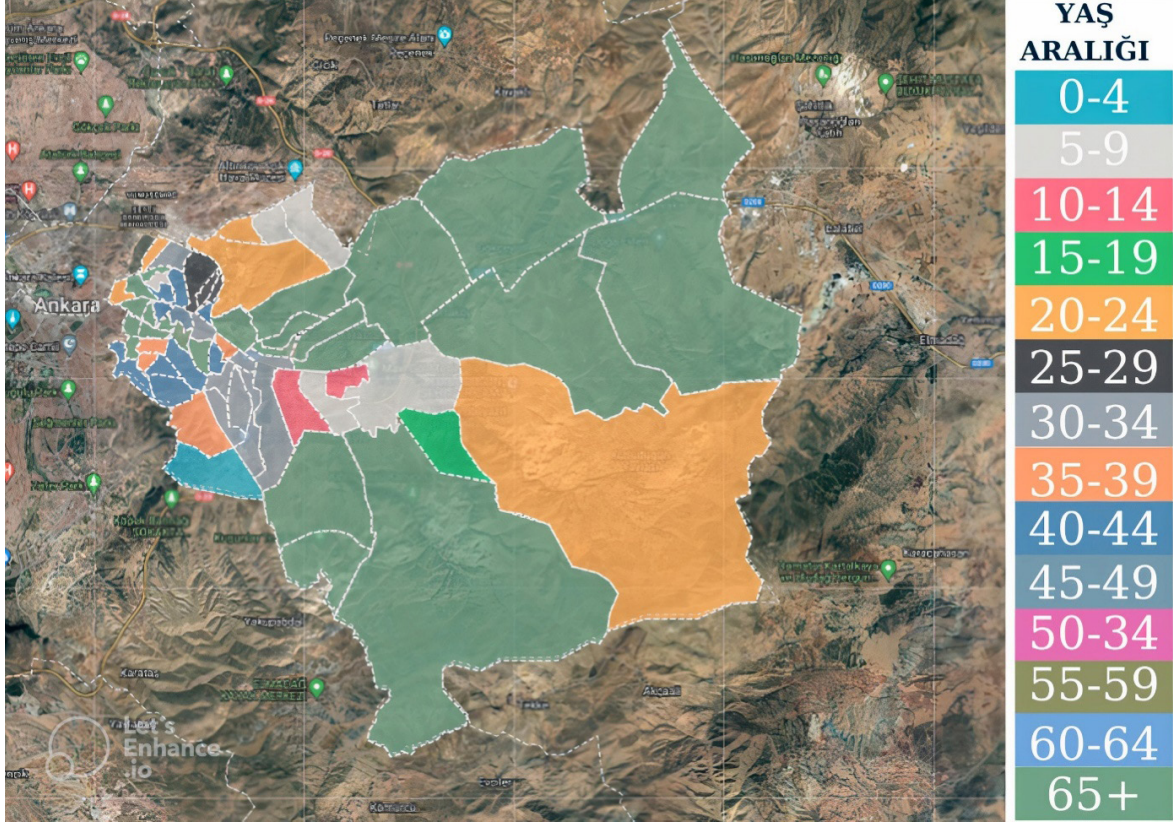
İlçe Belediyesinin Tarihçesi

Mamak İlçesi 1983 yılına kadar Çankaya İlçesinin bir semti olarak konumlanmıştır. Ankara'nın kentsel sorunlarını çözmek amacıyla uygulanan yeniden yapılanma çerçevesinde 29.11.1983 tarih ve 2963 Sayılı Kanun'la Çankaya İlçesinden ayrılarak, Ankara'nın Merkez İlçelerinden biri haline gelmiştir. Ankara'nın doğu çeperinde konumlanan Mamak ilçesi Ankara-Kayaş banliyö tren hattı üzerinde olmasına rağmen Ankara'nın ilk şehir planlamasında yer almamıştır. Şehir planlaması dışında kalan İlçede 1930'lu yıllardan itibaren başlayan gecekondulaşma 1960'lı yıllardan itibaren yoğunlaşan göç dalgası altında süratle artmıştır. Gecekondulaşma Mamak'ta şehir kültürü ve yaşamının yeşermesini

engellemiş, günümüzde de devam eden çarpık kentleşme ve kaçak yapılaşmaya sebebiyet vermiştir. 1999 yılından itibaren ilçenin imar ve altyapı sorunlarının çözümü için projeler üretmek belediyelerin temel önceliği olmuştur. Mamak'ta kentsel gelişim ve dönüşüm projeleri hazırlanmış, modern yapılaşma ivme kazanmış ve imara uygun yapılaşma yüzde 90 oranında tamamlanmıştır. Bu çabalara rağmen ilçede gecekondu ve altyapı, eğitimsizlik, işsizlik, güvenlik ve ulaşımdan kaynaklanan sorunlar hala güncelliğini korumaktadır.

Demografik Görünüm ve Veriler TÜİK'in 2021 verilerine göre Mamak'ın nüfusu toplam 682.420'dir. İlçe %11,87'lik nüfus oranıyla Ankara'nın Çankaya, Keçiören ve Yenimahalle'den sonra dördüncü

Harita 3: Mamak İlçesi Mahalle Ölçeğinde Yaş Haritası



büyük ilçesidir. Toplam nüfusun cinsiyet kırılımı eşit bir dağılım sergilemektedir: kadın nüfus oranı %50,17, erkek nüfus oranı ise %49,83'tür. İlçe Ankara'nın genç nüfusu en fazla olan üçüncü ilçesidir. 15-19 yaş arası genç nüfusun sayısı 48.062, 20-24 yaş arası genç nüfusun sayısı 54.224, 25-29 yaş arası genç nüfusun sayısı 55.164'tür. Genç nüfusun ilçe nüfusuna oranı %23,07 ile Türkiye ortalaması (%22,96) üzerindedir. İlçenin genç nüfusunun Ankara ili genç nüfusuna oranı ise %12,2'dir. İlçede nüfus artış hızı yükselme eğilimindedir. 2022 yılı itibariyle ilçe nüfusu %1,93 yani 12.955 kişi artmıştır.

Kurumsal Yapı

1984 yılında yapılan belediye seçimlerine Mamak ilk defa ilçe olarak dahil olmuştur ve ilçenin ilk belediye başkanı ANAP'tan Mehmet Akgün olmuştur. 1989, 1994 ve 1999 yıllarında tekrarlanan yerel seçimlerde Mamak belediye başkanlığını sırasıyla SHP ve Fazilet Partisinin adayları kazanmıştır. 2004 yılından beri AKP tarafından yönetilen Mamak'ın belediye başkanlığına 2019 yılında yapılan son seçimlerde Murat Köse seçilmiştir.

Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü oldukça yakın bir zamanda bağımsız bir birim olarak kurulmuştur.

Müdürlük Belediye Meclisinin 466 sayılı kararı ile 05.09.2020 tarihinde kurulmuş ve İnsan Kaynakları Müdürlüğü'nün 14.09.2020 tarih ve 529809 sayılı yönetmelik yazısı ile 17.09.2020 tarihinde hizmete başlamıştır. Müdürlük Spor ve Sosyal Tesisler Organizasyon Birimi ile İdari İşler alanında faaliyetlerini sürdürmektedir. Söz konusu yönetmeliğe göre Müdürlüğün temel görev alanı çocukların ve gençlerin i) kişisel ve sosyal gelişimlerini desteklemek, ii) bilgi ve beceri düzeylerini yükseltmek, iii) akademik gelişimlerini desteklemek, iv) milli ve manevi duygularını geliştirmek, v) beden ve ruh sağlığını geliştirmek için spora teşvik etmek ve spora olan ilgiyi artırmak yönünde etkinlikler yapmak olarak belirlenmiştir. Bu amaçla panel, söyleşi, bilgi şöleni, konferans, seminer, kültürel gezi, eğitim kampları düzenleneceği bilim sanat merkezleri, gençlik ve kariyer merkezleri, kültür ve spor merkezleri açmak ve spor kulüplerini ve bireysel sporcuları desteklemek Müdürlüğün faaliyet alanını oluşturmaktadır. Müdürlüğün görev ve faaliyetleri gençlik perspektifi açısından değerlendirildiğinde iki önemli husus dikkati çekmektedir: i) Müdürlük gençlerin yanı sıra çocukların, vatandaşların ve engelli bireylerin bireysel ve sosyal gelişimini de hedeflemektedir, ii) çocuklar ve

gençler arasında yaygın olan alkol ve uyuşturucu madde kullanımı, kumar alışkanlığı, sanal bağımlılık ve eğitimsizlik gibi sorunlarla sporu teşvik ederek ve sportif faaliyetleri artırarak mücadele etmektedir.¹

Belediyenin personel dağılımı yaş kısıtlımı ile incelendiğinde 20-30 yaş arası personel sayısı 660 kişilik toplam personel sayısı içinde sadece 19'dur. Orantısız olarak hesaplandığında genç kategorisine dahil olan personel toplam belediye kadrosunun yüzde 3'ünden bile azına tekabül etmektedir. Belediye personelinin çoğunluğu 30-60 yaş arası memur, işçi ve sözleşmeli personelden oluşmaktadır. Mamak Belediyesi bünyesinde 2021 yılında gençlerin kent yönetiminde karar alma mekanizmalarına katılmalarını, siyasi temsil yeteneklerinin geliştirilmesi ve demokratik değerleri erken yaşlardan itibaren öğrenmeleri amacıyla Gençlik Meclisi kurulmuştur. Gençlik Meclisinin 45 yedek ve 45 asil üyeleri Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından ilçe genelindeki liselerden (9-10-11 ve 12. sınıflar) seçilmektedir.

Gençlik Merkezleri

Mamak Belediyesi gençlere hizmet veren merkezler ve tesisler kurmak

¹ <https://www.mamak.bel.tr/mudurluk/genclik-ve-spor-hizmetleri-mudurlugu/>

bakımından oldukça başarılıdır. Mamak ilçesinde halihazırda hizmet veren üç adet Gençlik Merkezi ve inşaatı devam eden iki adet Gençlik Merkezi bulunmaktadır. Farklı mahallelerde hizmet veren Altınevler Gençlik Merkezi, Durali Alıç Gençlik Merkezi ve Şafaktepe Gençlik Merkezi tüm ilçe sakinlerine atölye imkanları, oyun alanları, seminer salonları, sahne, derslik ve kütüphane imkanları sunmaktadır. Bu merkezlere ek olarak atölye çalışmalarının uygulandığı, bilgisayar erişiminin sağlandığı ve ders çalışmak için fiziksel imkanların sunulduğu iki adet Bilim ve Sanat Merkezi, dört adet Kültür Merkezi, sekiz adet kütüphane ve on adet Aile Merkezi kapsamında da gençlere yönelik hizmetler ve imkanlar sunulmaktadır.

Mamak Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı ve 2021 Faaliyet Raporu'nun Gençlik Perspektifinden İncelemesi

Mamak Belediyesinin 2020-2024 dönemini kapsayan Stratejik Planı Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanan Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi, 5393 Sayılı Belediye Kanunu, 10. ve 11. Kalkınma Planları ve 2023 Hedeflerinde kılavuzluğunda hazırlanmıştır. Stratejik Plan ilçe hakkında yapılan

kaynak (bütçe, teçhizat ve tesis sayısı, personel sayısı) ve çevre (coğrafi yapı, yeşil alan miktarı, ekonomik sektörler, nüfus) analizine dayanarak geliştirilen misyon, vizyon ve amaçlar ile bu amaçlara ulaşmak için tanımlanan hedef, faaliyet ve projeleri kapsamaktadır. Gecekondulaşma, güvenlik eksikliği, ulaşım ve altyapı yetersizliği, işsizlik ve düşük eğitim seviyesi ilçenin temel sorunları olarak tanımlanmıştır. Mamak'ın kentsel gelişim ve dönüşümünü sağlayacak altyapı yatırımları ve ilçenin sosyal, kültürel ve ekonomik imkanlarını geliştirecek hedef, faaliyet ve projeler planın ana aksını oluşturmaktadır. İlçe nüfusunun düşük eğitim seviyesi ve şehir kültürü ve bilincinin yeterince gelişmemesi gözetilerek çevresel duyarlılık ve sürdürülebilir yaşam bilincini geliştirmek gibi ilçenin sosyal dokusunu dönüştürecek hedefler de benimsenmiştir.

Belediyenin kaynak ve personel kullanımını etkinleştirmek, e-belediyecilik hizmetlerini yaygınlaştırmak ve ilçe sakinlerinin ihtiyaçlarını gözeten sosyal ve katılımcı belediyecilik anlayışını yaygınlaştırmak da stratejik amaçlar arasındadır.²

Stratejik Plan kamu yararını ve sosyal belediyecilik ilkesinin gereklerini

² <https://wpimages.mamak.bel.tr/2020/12/2020-2024-Mamak-Belediyesi-Stratejik-Planı.pdf>

yerine getirmeyi amaçlayan bir anlayış etrafında vatandaş odaklı bir yaklaşım ile hazırlanmıştır. Stratejik Plan'ın hazırlanma sürecinde Mamak Belediyesi ilçenin sorunlarının doğru tespit edilmesi ve kaliteli ve hızlı çözümler geliştirilmesi amacıyla katılımcı bir yaklaşım sergilemiştir. Belediye hizmetlerinden faydalanan iç ve dış paydaşların görüş ve önerilerini almak amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Paydaşlar arasında kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve iş insanlarına ek olarak vatandaşlar, esnaf, yaşlılar, çocuklar ve engelliler yer almıştır. Mamak Ankara'nın en yoğun genç nüfusuna ev sahipliği yapan üçüncü ilçesine olmasına rağmen gençler planın hazırlanması esnasında izlenen katılımcı sürecin dışında bırakılmıştır. Anket yapılan iç paydaşlar grubunun içinde gençler yer almamaktadır. Bu durum katılımcılık ve vatandaş odaklı hizmet ilkeleri etrafında şekillenen yerel yönetim anlayışının gençlik boyutunun eksik kalmasına sebep olmuştur. Stratejik Plan'da gençleri doğrudan ve bir özne olarak ele alan bir amaç ve hedefin bulunmaması da gençlerin ihtiyaçlarının, beklentilerinin ve sorunlarının gençlerin dilinden ve perspektifinden planlama sürecine yeteri kadar yansıtılmadığını doğrulamaktadır.

Stratejik Plan'da gençlere hedef bir

kitle olarak odaklanan bir stratejik hedef tanımlanmamasına rağmen gençlerin stratejik hedeflerin başarılmasında kilit bir öneme sahip olduğu tespit edilmiştir. Stratejik Plan'ın hazırlanması sürecinde yapılan SWOT analizinde genç nüfusun ilçe nüfusundaki sayısal ağırlığı hem fırsat hem tehdit olarak tanımlanmıştır. Bu tespit Mamak ilçesinde yoğun işsizlik, suç eğilimi ve madde bağımlılığı gibi gençleri doğrudan etkileyen sorunların ilçenin refah ve güvenliği için birtakım zorlukları içerdiği, diğer yandan ise yoğun genç nüfusun dönüştürücü gücünün fark edildiği izlenimi vermektedir.

Stratejik Plan'ın hazırlanması sürecinde Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün henüz kurulmamış olması, aslında, gençliği hedef kitle olarak ele alan bir bakış açısının plana entegre edilmesini ve bu birim için özel bütçe ayrılmasını engelleyen sebeplerden biridir. Gençlerin faydalanacağı hizmet, faaliyet ve projeler Fen İşleri Müdürlüğü, Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü ve Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü gibi çocuk, genç, yaşlı ve engelli vatandaşları kapsayan genel bir kitleye hizmet sunan birimlerin yetki alanı içinde tanımlanmıştır. 2021 ve 2022 Faaliyet Raporları'nda izlendiği

üzere Gençlik ve Spor Müdürlüğü kurulmasını takiben gençlik alanında faaliyetlerin yürütülmesine dahil olmuştur. Gençlik ve Spor Müdürlüğü 'sağlıklı, sosyal yönden etkin, öz güveni gelişmiş, milli ve manevi değerlerin bilincinde' gençler yetiştirme hedefine uluslararası standartlarda beden eğitimi ve spor etkinliklerinin düzenlenmesi ile ulaşılabileceğini öngörmektedir.³ Mevcut kurumsal şema altında gençlerin bireysel ve sosyal kapasite gelişimini desteklemek amacıyla yürütülen faaliyetler Gençlik ve Spor Müdürlüğü ile yukarıda tanımlanan diğer birimler arasında paylaşılmaktadır. Ayrıca geç kurulması sebebiyle müdürlüğün faaliyetleri ilk yılında Kültür ve Sosyal İşleri Müdürlüğünden aktarılan bütçe ile finanse edilmiştir. Bu durum gençlere yönelik faaliyetlerin yürütülmesinde finansal ve kurumsal bir dağınıklığa işaret etmektedir.

Mamak Belediyesinin vizyonu kentsel dönüşüm projelerini tamamlayarak şehircilik kültürünü geliştiren, daha yaşanabilir, güven duyulan ve doğrudan insana dokunan hizmetler ile 'örnek bir gönül belediyesi' olmak amacı etrafında belirlenmiştir. Belediye tarafından vatandaş memnuniyeti, sosyal belediyecilik, katılımcılık, şeffaflık ve hesapverebilirlik ilkeleri etrafında

³ <https://wpimages.mamak.bel.tr/2022/04/2021-faaliyet.pdf>

bir yönetim modelinin hayata geçirilmesi planlanmıştır. Bu vizyon ve yönetim modeli doğrultusunda hazırlanan Stratejik Plan ile Mamak Belediyesi i) Kaynakları geliştirerek etkin ve verimli hizmet sunmak, ii) Kentsel gelişim ve dönüşümü tamamlamak, iii) Sanayi ve ticaret merkezleri oluşturarak sosyal ve ekonomik imkanları geliştirmek, iv) Kaliteli, sağlıklı, çağdaş ve modern yaşam standartlarına uygun bir kültür, turizm ve sosyal yaşam merkezi olmak, v) Akıllı şehir oluşturmaya yönelik projeler üretmek, Sıfır atık hassasiyetini arttırarak ve sürdürülebilir yaşam bilincini geliştirerek daha sağlıklı ve çevreci Mamak olmak, vi) Her kesimden vatandaşımızın ihtiyaçlarına yönelik hizmetler sunarak, birlikte yönetilen, gönül şehri Mamak olmak, vii) Milli ve manevi değerleri korumak ve bu değerlere yönelik farkındalığı artırıcı projeler geliştirmek, ix) Spor faaliyet alanlarını geliştirmek ve sporcuları desteklemek amaçlarını tanımlamıştır.

Bu amaçlar arasında gençleri hedef alan faaliyetler 'kaliteli, sağlıklı, çağdaş ve modern yaşam standartlarına uygun bir kültür, turizm ve sosyal yaşam merkezi olmak' amacı altında detaylandırılmıştır. Bu haliyle, Stratejik Planın gençlerin kişisel ve

sosyal gelişimlerini ve güçlenmelerini desteklemeyi ve kolaylaştırmayı öngören bir yaklaşıma sahip olduğu ancak bu yaklaşımın ilçenin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyini yükseltmek genel hedefi ile ilişkilendirildiği söylenebilir. Gençlerin kişisel, eğitsel, sanatsal ve sosyal gelişimlerini desteklemek amacıyla yönelik mevcut Aile-Gençlik-Kültür Merkezlerinin sayısının artırılması ve kapasitesinin geliştirilmesi, sosyal ve kültürel tesislerin sayısının artırılması ve spor salonlarının sayısının artırılması geliştirilen en somut hedeflerdir. Diğer stratejik hedefler arasında yaşlılar, engelliler ve çocukların yanı sıra gençleri de kapsamı muhtemel mesleki eğitim, çevre bilinci sağlığı, hayvan hakları ve sağlığına dair okur-yazarlığı ve farkındalığı artıracak eğitim ve seminerler düzenlemek de yer almaktadır. Bu tür hedefler kapsamında gerçekleştirilecek faaliyet ve projeler kuşkusuz gençlerin gelişimine ve güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Ancak bu faaliyetlerin gençlerin beklenti ve ihtiyaçları doğrultusunda değil her yaşta vatandaşları kapsayacak dikey kesen faaliyetler olarak planlandığı görülmektedir.

Mamak Belediyesinin sosyal belediyecilik anlayışını benimsediği göz önünde bulundurulduğunda

Gençlik Merkezlerine sosyal sorunları önleyici, koruyucu ve rehabilite edici bir işlev atfedildiği söylenebilir. Gençlik Merkezleri ile gençleri eğitsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirerek bireysel ve sosyal gelişimlerini desteklemek, sosyal konulara duyarlılıklarını ve topluma katkılarını artırmak hedeflenmektedir.⁴ Mamak ilçesinde lise ve yüksek öğrenim mezunu oranı ilçe nüfusunun yaklaşık %34'üne denk gelmektedir.⁵ Dolayısıyla, derslik, kütüphane, internet erişimi, atölye alanları ve seminer salonlarının gençlerin hizmetine sunulması eğitim seviyesinin düşük ve sosyo-ekonomik imkanların kısıtlı olduğu bir ilçede gençlerin eğitsel ve sosyal gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Bu merkezlerde verilen hizmetler gençlerin boş zamanlarında sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlere yönelmelerinin teşvik edildiğini göstermektedir. Bu haliyle Gençlik Merkezlerinin gençler için bir cazibe alanı olmasının, bir ekosistem yaratılmasının ve gençlerin kapasitelerinin artırılmasının amaçlandığını söylemek mümkündür. Ancak Gençlik Merkezlerinin başta gençler olmak üzere bütün ilçe sakinlerin erişimine açık olması

4 <https://mardinhaber.com.tr/haber/9646601/mamak-belediyesinden-yeni-bir-genclik-merkezi-daha>

5 <https://www.endeksa.com/tr/analiz/ankara/mamak/demografi>

bu tür projelerin ilçenin kolektif gelişimini desteklemek üzere tasarlandığı ve bu haliyle gençlik odağının eksik kalmış olabileceği izlenimi vermektedir.⁶

Mamak Belediyesinin gençlere yönelik hedef, faaliyet ve projelerinin takip edilebildiği diğer dokümanlar 2021 ve 2022 yılları için hazırlanan Yatırım ve Çalışma Programlarıdır.⁷ Bu programlar belediyenin misyon, vizyon ve stratejik hedefleri doğrultusunda her bir stratejik amaç ve hedef için belirlenen performans hedeflerini ve uygulama birimlerini kapsamaktadır. Bu programlarda görüldüğü üzere Gençlik ve Spor Müdürlüğü kurulmasını takiben gençlere yönelik faaliyetlerden sorumlu birimlerden biridir.

Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün sorumlu olduğu faaliyet alanları üç başlık altında toplanabilir: sportif faaliyetler, kurslar, seminerler. Sportif faaliyetlerin desteklenmesi kapsamında spor branşlarının çeşitlendirilmesi ve turnuvaların organize edilmesi gençlerin fiziksel ve zihinsel sağlığının korunması açısından önemlidir. Kurslar kapsamında ise hem kültürel ve sanatsal gelişime yönelik atölyeler

⁶ <https://anayurtgazetesi.com/haber/10927168a/altinevler-genclik-merkezinin-kavusturdu>

⁷ <https://wpimages.mamak.bel.tr/2021/01/YATIRIM-VE-C3%87ALI%C5%9EMA-PROGRAMI.pdf>

hem de gençlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini artırmaya yönelik bilim, teknoloji ve dil eğitimi gibi teknik atölyeler sunulmaktadır. Seminerler kapsamında ise gençlere sağlıklı yaşam, şiddet, madde bağımlılığı, psikolojik destek ve kişisel gelişim konularında eğitimler sunulmaktadır. Ancak bu faaliyetlerin hedef kitlesi gençlerin yanı sıra çocuklar, yetişkinler ve vatandaşları da kapsamaktadır.

2020 ve 2021 yılları için hazırlanan Faaliyet Raporları incelendiğinde ise Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün gençlere sunduğu faaliyet ve hizmetleri sanat atölyeleri, spor ve sosyal tesislerin organizasyonu, sportif faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve spor takımlarının ve kulüplerinin teşvik edilmesine yoğunlaştığı görülmüştür.⁸ Mamak Belediyesi ilçede yaygın madde bağımlılığı ile mücadele ve farkındalığı artırma kapsamında diğer devlet kurumları ile iş birliği içerisinde. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti arasında yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde başlatılan Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi kapsamında Mamak Belediyesinde staj yapan öğrencilere bağımlılığın, sebepleri, süreçleri ve tedavisi hakkında seminer

⁸ <https://wpimages.mamak.bel.tr/2022/04/2021-faaliyet.pdf>; <https://wpimages.mamak.bel.tr/2021/04/Faaliyet-Raporu-2020.pdf>

verilmiştir.⁹

Gençlere aile ve ebeveyn ilişkilerinde, eğitim hayatlarında, sağlıklı yaşam ve beslenme konularında eğitim ve danışmanlık desteği veren psikolojik ve sağlık eğitimler ise Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne bağlı Aile Merkezleri tarafından düzenlenmektedir. Bu durum bir taraftan gençlere yönelik faaliyetlerin planlanmasında kurumsal bir dağınıklığa ve bütünsel bir yaklaşım eksikliğine işaret etmektedir.

Diğer taraftan ise bu merkezlerde gerçekleştirilen etkinliklerde gençler ayrı bir kategori olarak değil, çocuklar, kadınlar ve 65 yaş üstü vatandaşlar ile bir arada ele alınmaktadır. Düzenlenen etkinliklerin çoğu gerek branş gerekse konu açısından daha çok ebeveynlere, kadınlara ve 9-18 yaş arasındaki çocuklara, ergenlere ve gençlere hitap etmektedir.¹⁰ Yine Aile Merkezlerinde sunulan el sanatları kursları 10-25 yaş aralığındaki çocuk ve gençlere yöneliktir. Genç tanımında yaş aralığının oldukça geniş tutulması gençler arasındaki yaş farklılıklarından kaynaklanan ihtiyaçların yeteri kadar dikkate alınmadığı izlenimi vermektedir.

2022 Yılı Yatırım ve Çalışma

9 <http://www.baskenttepusula.com/haber/mamak-belediyesi-stajyerlerine-bagimlilik-semineri-7740.html>

10 <https://wpimages.mamak.bel.tr/2022/04/2021-faaliyet.pdf>

Programı'nda Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından başlatılacak 'Sahne Sanatları Eğitimi ve Uygulama Akademisi' projesinden bahsedilmiş ve bu proje kapsamında sanatsal, kültürel ve sosyal alanlarda yetenekli çocukların desteklenmesi ve gençlere istihdam alanı yaratılması hedeflenmiştir. Ancak projenin devamlılığını izlemek için yapılan medya taramasında projenin başlatılmasına rağmen projenin kapsamının daha çok geleceğin gençleri olarak çocukların yeteneklerinin geliştirilmesi ile sınırlandırıldığı ve gençlerin sahne sanatları alanında istihdamının desteklenmesinin uzun vadeli bir hedef olarak benimsendiği görülmüştür.¹¹

Mamak Belediyesinin demokratik katılımcılığın artırılması amacına uygun olarak attığı önemli bir adım Gençlik Meclisi'nin kurulmasıdır. Gençlik Meclisi ile gençlerin kent yönetiminde karar alma mekanizmalarına katılımlarının, siyasi temsil yeteneklerinin geliştirilmesinin ve demokratik değerleri erken yaşlardan itibaren öğrenmelerinin desteklenmesi hedeflenmektedir. Bu sayede ilçenin

11 <https://basin.ktb.gov.tr/TR-251048/yetenekli-gencler-sahne-tozu-yutacak.html>; <http://www.zafergazetesi.org/haber/Mamak-Belediyesi-ve-Kultur-ve-Turizm-Bakanligi-Sahne-Sanatlari-Egitimi-ve-Uygulama-Akademisi-Projesi-ni-hayata-gecirdi/74632>

paydaşlarından biri olan gençlerin problemlerini, ihtiyaç ve taleplerini ve çözüm önerilerini yerel yöneticilere aktarması ve yerel faaliyetlerin planlanması sürecine gençlik bakış açısının dahil edilmesini mümkün olacaktır. Gençlik Meclisi gençlerin sosyal sorumluluk duygularını geliştirmek, siyasi katılımlarını teşvik etmek ve yerel yönetim seviyesinde temsiliyet imkânı tanımak açısından olumlu bir adımdır. Genç Meclisi aylık toplantılarla gündeme dair konuları ele alması ve alınan kararların Mamak Belediye Meclisine de önerge olarak sunulması hedeflenmiştir. Gençlik Meclisi eğitim, kültür, yardımlaşma, barış gibi çeşitli komisyonlar bünyesinde faaliyet göstermektedir.¹² Mamak Belediyesinin sosyal medya hesabında Gençlik Meclisi üyelerinin görüşlerinin komisyon ve meclis kararına dönüştürülerek Belediye Meclisine tavsiye olarak sunulduğu bilgisi paylaşılmaktadır. Ancak tavsiye kararlarının içeriği ve Belediye Meclisinde alınan kararlardaki etkisi hakkında bir bilgi edinilememiştir.

Mamak Belediyesinin gençlere yönelik yaklaşım ve hizmetlerinde göze çarpan diğer bir nokta ise gençlerin öğrenci kimliği içinde tanımlanmasıdır. Bu tanımlama

¹² <https://www.haberler.com/yerel/mamak-ta-cocuk-genclik-ve-genclik-meclisi-kuruldu-14586566-haberi/>

etrafında ilçede kütüphane sayısının artırılmasına önem verilmektedir. İlçenin farklı semtlerinde bulunan 8 adet kütüphanede öğrenciler için ders çalışma ve kitap erişiminin yanı sıra stratejik hedeflerden biri olan ilçenin kültür seviyesini artırmaya yönelik sergi, müze ziyaretleri, kültür ve tarih gezileri ve okuma günleri organize edilmektedir. Okullarla iş birliği içinde lise ve üniversite sınavlarına hazırlık, deneme sınavı, tercih rehberliği ve kariyer planlama gibi hizmetler de sunulmaktadır. Mesleki eğitime başlayan 19 yaşında gün almamış öğrencilere ise 500 TL nakdi destek imkânı sunulmaktadır.¹³ Bahsedilen faaliyet, hizmet ve sosyal destekler öğrenci kategorisinde olan ve daha çok ortaokul ve lise çağındaki gençlere yöneliktir. Bu durum belediye hizmetlerinin örgün eğitim hayatının dışında kalan genç gruplara erişimini kısıtlamaktadır.

Üniversite öğrencileri için ise 7/24 çalışan çözüm destek hattı bulunmaktadır. Mamak Belediyesi il dışından gelen ve ilçede ikamet eden üniversite öğrencilerine ısınma ve internet giderlerinin karşılanması gibi sosyal destek imkanları da sunmaktadır. Üniversite öğrencileri için burs ve tablet başvuruları da yine belediye tarafından sunulan sosyal destekler arasındadır. Ancak

¹³ <https://www.mamak.bel.tr/haber/mesleki-egitim-ogrencilerine-nakdi-destek/>

5393 Sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyenin yetki ve görev alanı içinde tanımlanmasına rağmen üniversite öğrencilerinin ekonomik kriz koşullarında giderek ağırlaşan barınma ihtiyaçlarının çözümüne dair yüksek öğrenim yurt inşası projesi veya sosyal desteklerin barınma giderlerini destekleyecek şekilde genişletilmesi gibi girişimlere rastlanmamıştır.

Mamak Belediyesinin ulusal ve yerel düzeyde düzenlenen festivaller ve proje yarışmalarında da görünürlüğü ve katılımcılığı yüksektir. Mamak Belediye Başkanı Murat Köse 'Gençlik ve Yerel Yönetimler Temalı Proje Yarışmasında' 'Kültür, Sanat, Yayıncılık, Eğitim ve Spor Faaliyetleri' dalında Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen ödülü almıştır. Yine Ankara'da düzenlenen 'Yerel Yönetimler Gençlik Festivali' kapsamında Mamak Belediyesi dereceye giren 283 proje ile katılmış ve festivale farklı il ve ilçelerden katılan diğer gençlere Mamak ilçesi Mamaklı gençler tarafından tanıtılmıştır.¹⁴ Bu tür faaliyetler de belediyenin düzenlediği projelere gençlerin aktif katılımının sağlanması ve belediye ile gençler arasındaki iletişimin güçlendirilmesi açısından önemlidir.

Mamak Belediyesinin Stratejik

¹⁴ <https://www.mamak.bel.tr/haber/mamak-belediyesi-genclik-festivalinde/>

Planı'nda üst politika metinleri olarak 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve 11. Kalkınma Planı'na referans verilmesine rağmen, gençlere sunulması gereken hizmetler konusunda sadece Belediye Kanunu'nda yer alan gençlerin spor faaliyetlerinin desteklenmesi ve yüksek öğrenim yurt ihtiyaçlarının karşılanması konusunda yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarını düzenleyen maddeye referans verilmiştir. 11. Kalkınma Planı'nda yerel yönetimlerin bölgelerindeki iş ve işgücü potansiyellerini dikkate alarak gençlerin istihdamını artırmaya yönelik uygulamaları desteklemeleri yönündeki maddesine referans ise 2020 ve 2021 Faaliyet Raporları'nda yer almaktadır. Ancak Mamak Belediyesinin gençlerin işgücü piyasasına aktif katılımlarını destekleyecek ve istihdamlarına kolaylaştıracak faaliyet ve projeler geliştirme konusunda eksik kaldığı ve dikkatin kadınların istihdamına verildiği görülmüştür. 11. Kalkınma Planı'nın gençlerle ilgili diğer hedeflerine direkt referans verilmemiş olsa da Mamak Belediyesinin gençlere yönelik hedef, faaliyet ve projeleri ile planda yer alan gençlerin kişisel becerilerini artırma, özgüvenlerini güçlendirme, sosyal ve siyasal hayat katılımlarını teşvik etme ve rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunma yönündeki politika

önerileri ve hedefleri arasında paralellik bulunmaktadır.

Mamak Belediyesinin gençlik faaliyetlerine ayırdığı bütçe payına bakıldığında 2020 yılı içinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü'nün 468.429.605,99 TL'lik genel bütçe içindeki 468.401,11 TL'lik bütçe payı ile en az ödenek alan üçüncü birim olduğu görülmektedir. 2021 yılı içinde müdürlüğe ayrılan bütçe payında ciddi bir artış izlenmiş ve müdürlüğe tahsis edilen bütçe 5.767.851,00 TL'ye yükseltilmiştir. Bu artışa rağmen müdürlüğün bütçe payı 591.533.580,89 TL olan genel bütçenin yüzde 1'inden bile azına tekabül etmekte ve oldukça düşük kalmaktadır.

Ankara'nın banliyölerinden biri olan Mamak ilçesinin eğitim ve sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin düşük olması, altyapı sorunlarında halen birtakım aksaklıkların devam etmesi ve güvenlik sorunlarının bulunması semtin özellikle gençler için kültürel, sosyal ve ekonomik çekiciliğini kısıtlamaktadır. Bu bağlamda, Mamak Belediyesi gençlerin potansiyellerini artırmak, potansiyellerinin farkına varmalarını sağlamak ve kamusal hayata aktif katılımlarını teşvik etmek yaklaşımıyla hareket etmektedir.

Gençlerin kişisel ve sosyal

gelişimlerini desteklemek, toplumsal konulara duyarlılıklarını artırmak, eğitim destekleri sunmak ve yerel yönetimlere katılımlarını teşvik etmek açısından oldukça faal çalışan bir belediyedir.

Ancak gerek Stratejik Plan'da gerekse diğer dokümanlarda gençlerin özneliği olan dezavantajlı bir grup olarak yeterince net bir şekilde tanımlanmaması ve gençlere yönelik faaliyetlerin ilçe nüfusunun tamamına hitap edecek şekilde genel ve kapsayıcı bir yöntemle tasarlanmaması belediyenin yaklaşımında gençlik aksının ve lensinin yeteri kadar belirleyici olmasının önündeki en önemli kısıttır. Mamak Belediyesinin gençlere yönelik yaklaşım ve faaliyetlerindeki bir diğer önemli eksiklik gençlerin istihdamını artırmayı ve işgücü piyasasına girmelerini kolaylaştıracak tedbirlerin alınmamasıdır. Ayrıca Gençlik Merkezlerinde sunulan hizmet ve faaliyetlerin etkisi sadece katılımcı ve kursiyer sayısı üzerinden değerlendirilmektedir. Bu hizmet ve faaliyetler, örneğin gençlerin eğitim ve işgücüne katılımında niceliksel ve niteliksel bir dönüşümün etkisinin takip edilmesi ve yeni faaliyetlerin tasarlanmasında yol gösterici olacaktır.

Özetle, bu eksiklikler yukarıda

bahsedilen faaliyet ve projelerin gençlerin hedef kitle olarak ele alındığı, gençlerin ihtiyaç, sorun ve beklentilerinin gözetildiği bir yaklaşım etrafında şekillendirilmesi ile aşılabilmesi mümkün görünmektedir. Gençlere yönelik bütünsel ve stratejik bir yaklaşım gençlerin sosyo-ekonomik kalkınmanın itici gücü olarak potansiyellerinin ortaya çıkarılmasını, ayrıca motive ve mobilize edilmelerini kolaylaştıracaktır. Bu bağlamda Mamak Belediyesi yeterli kurumsal donanımına, fiziksel altyapıya ve

motivasyona sahiptir. Özellikle Gençlik ve Spor Müdürlüğünün uygulayıcı bir birim olmak yerine gençlik uzmanları ve liderlerinden oluşan bir ekip rehberliğinde politika hedefleri ve önerileri üreten bir birim olarak görev ve yetki alanlarının yeniden tanımlanması Mamak Belediyesinin halihazırda sergilendiği performansın verimliliğinin ve gençlerin kişisel, sosyal, ekonomik ve siyasal hayatları üzerindeki dönüştürücü etkisinin artırılmasını sağlayacaktır.

YENİMAHALLE

İlçe Belediyesinin Tarihçesi

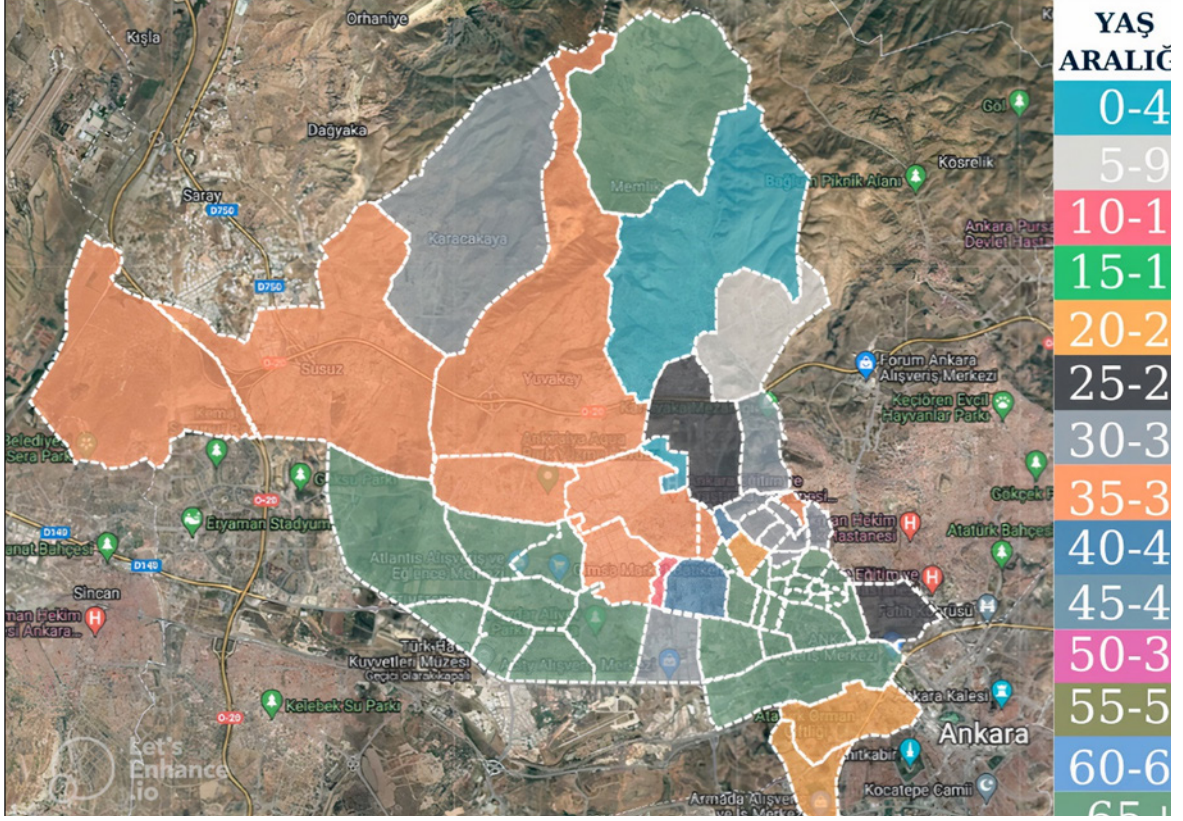
25 Mart 1985 tarihinde yayınlanan Resmî Gazete ile ilçe belediyesi olarak kurulan Yenimahalle İlçesi, geçmişinde Ankara il merkezine yakın yerleşim alanı olarak planlanmıştır. 1950'li yıllarda sosyal konut projeleri ile dar gelirli aileleri konut sahibi yapma amacıyla planlanan bu bölge hızla gelişme göstererek çok kısa bir süre içerisinde ilçe merkezi yoğunluğuna ulaşmıştır¹. Yenimahalle İlçesi geçmişte memurlara yönelik konut ihtiyacı için tercih edilmiştir. Yenimahalle ayrıca Ankara kent ölçeğinde, imar planları açısından önemli bir yere sahiptir. Toplu konuttan sanayi bölgelerine, mezarlıktan hastanelere, mesleki okullardan üniversitelere kadar çok sayıda önemli kamu kurum

1 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Yenimahalle>

ve kuruluşu Yenimahalle sınırları içerisinde yer almaktadır. Ankara şehir merkezine 5 km uzaklığa sahip olan ilçede Orta Doğu'nun en büyük sanayi alanlarından birisi olan OSTİM Sanayi Bölgesi, GİMAT ve İvedik Organize Sanayi Bölgesi'ni içinde barındırmaktadır. Bu sanayi bölgelerinde Ankara'nın iş hacminin büyük bir bölümü karşılanmaktadır. Oldukça yüksek nüfus hareketliliğine sahip olan ilçede Atatürk Orman Çiftliği de bulunmaktadır. 1990 yılında Kahramankazan ve Etimesgut ilçeleri kurulmuş, 2013 yılında ise Yenimahalle'nin bazı mahalleleri Etimesgut bazı mahalleleri ise Çankaya ilçesine bağlanmış olduğundan ilçe nüfusu azalmıştır. Yenimahalle İlçesi günümüzde 55 adet mahalleden oluşmaktadır².

2 <http://www.yenimahalle.gov.tr/mahalli-idareler>

Harita 4: Yenimahalle İlçesi Mahalle Ölçeğinde Yaş Haritası



Demografik Görünüm ve Veriler

Türkiye'nin 2. büyük kenti olan Ankara'nın 2021 yılı TÜİK verisine göre toplam nüfus sayısına bakıldığında en kalabalık ilçesinin 703.809 kişi ile Çankaya ve Keçiören ilçelerinden sonra Yenimahalle olduğu görülmektedir. Yenimahalle İlçesi büyük sanayi sitelerini barındırması, Ankara'nın merkezinde olması, üniversitelerin varlığı, planlı ve büyük bir ilçe olmasından dolayı önemli bir yerleşim merkezidir. Yenimahalle ilçesi ayrıca çeşitli kamu kurumlarının ve iş fırsatlarının yaygınlığı sebebi ile oldukça yoğun göç almıştır. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Ankara Valiliği, MİT

Müsteşarlığı, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Jandarma Genel Komutanlığı, İl Emniyet Müdürlüğü, ASELSAN gibi kamu kurumlarının yerleşkelerini içinde bulunduran Yenimahalle ilçesi çok sayıda bürokrata ev sahipliği yapmaktadır.

2021 yılı verilerine göre nüfusun, %51'i kadın, %49'u erkek olan Yenimahalle İlçesi'nin %14'ü yaşlı (60+), %45'i orta yaşlı (30-60) ve %41'i genç (0-30) nüfustan oluşmaktadır. Ankara, Gazi, Hacettepe, Çankaya, Yıldırım Beyazıt Üniversitelerinin bazı kampüsleri ve idari binaları Yenimahalle İlçesi'nde bulunmaktadır. Yenimahalle, Ankara genç nüfus sıralamasında ise Çankaya,

Keçiören ve Mamak ilçelerinden sonra 4. sıradadır. Yenimahalle hem üniversiteli gençleri hem de geniş sanayi alanlarına sahip olduğundan işçi gençleri de bünyesinde barındırmaktadır. İlçede ayrıca birçok alışveriş merkezi bulunmaktadır.

İlçenin genç nüfusun belirli yaş aralığındaki dağılımı incelendiğinde 15-19 yaş arası 46.198; 20-24 yaş arası 50.816; 25-29 yaş arası ise 52.281 genç Yenimahalle’de yaşamaktadır. İlçenin 15-29 yaş arası toplam genç nüfusu 149.295’tir. Genç nüfusun ilçe nüfusuna oranı ise %21,21 ile Türkiye ortalaması (22,96) düzeyindedir.

Kurumsal Yapı

Yenimahalle ilçe statüsüne sahip olduktan sonra Anavatan Partisi’nin (ANAP) adayı Mustafa Vuran 1984 yerel seçimlerini kazanmıştır. Yenimahalle Belediyesinde 1989 ve 1994 yıllarında gerçekleşen seçimlerde Sosyaldemokrat Halkçı Parti (SHP) adayı Abdurrahman Oğultürk Belediye Başkanı seçilmiştir. 1999 yılı seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) adayı Tuncay Alemdaroğlu, 2004 yılı seçimlerinde ise Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) adayı Ahmet Duyar başkanlık görevini devralmıştır. 2009, 2014 ve 2019 yılları seçimleri sonrasında ise

mevcut Belediye Başkanı Fethi Yaşar (CHP) kesintisiz 3 dönemdir Belediye Başkanı olarak seçilmiştir.

Yenimahalle Belediyesinde, Belediye Başkanı ve 3 Başkan Yardımcısı ile birlikte toplamda 5 üst düzey yönetici kadrosu bulunmaktadır. Yasa gereği doğrudan başkana bağlı 3 birim belirlenmiştir. Bunlar; İç Denetim Birim Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğünden oluşmaktadır. Yenimahalle Belediyesine bağlı 26 adet hizmet birimi ilgili başkan yardımcılıklarına bağlıdır. İlçede 1 sivil savunma uzmanı ile birlikte toplamda 26 birim müdürü görev yapmaktadır. Ancak Yenimahalle Belediyesinde “Gençlik ve Spor Müdürlüğü” veya sorumluluk alanı sadece gençlik olan herhangi bir birimin bulunmadığı saptanmıştır³. Belediye çalışanlarının ise sadece %12’si 35 yaş altındadır⁴.

Belediyenin karar organı olan Yenimahalle Belediye Meclisi, başkan dâhil 46 seçilmiş üyeden oluşmaktadır. Yenimahalle Belediye Meclisi Üyelerinin parti dağılımı ise 25 CHP, 14 AK Parti, 3 MHP, 1 İYİ Parti, 2 bağımsız üye şeklindedir⁵.

İlçe Meclisinin 1982 doğumlu 2

3 https://www.yenimahalle.bel.tr/Dosyalar/MaliRaporDosyaları/MaliRapor_c7b5a753-9d93-4a97-be2c-3e5849ed68fb.pdf

4 https://www.yenimahalle.bel.tr/Dosyalar/MaliRaporDosyaları/MaliRapor_c1efb-9c5-116c-4668-ae3d-00216eaa2d38.pdf

5 <https://www.yenimahalle.bel.tr/MeclisUyeleri>

genç üyesi bulunmaktadır. Gençlik temsili açısından incelendiğinde Yenimahalle Belediye Meclis Üyelerinin yaş ortalaması ne yazık ki hem ülke ortalamasının hem de ilçe ortalamasının üzerinde kalmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 24. Maddesi'ne göre oluşturulmuş olan ihtisas komisyonları gençlik perspektifinden incelendiğinde ilçede "Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Gençlik ve Spor Komisyonlarının" kurulduğu anlaşılmaktadır. Ancak söz konusu komisyonun hangi meclis üyelerinden oluştuğu, gündemi, aldığı kararlar ile ilgili herhangi bir bilgiye Yenimahalle Belediyesinin herhangi bir platformunda rastlanmamıştır. Yapılan araştırmada gençlik odaklı meselelerin genelde gençlik ve spor başlığı altında ele alındığını göstermektedir. Öte yandan, ilçenin gençliği ilgilendiren konulardaki maddi ve işgücü kaynağının çoğunlukla spor alanında ele alındığı tespit edilmiştir. Gençlik meselelerinin ekseriyetle spor faaliyetlerinin içinde yer alması eğitim, barınma, işsizlik, güvencesizlik gibi genç nüfusu bire bir etkileyen birçok sorunu gölgede bırakması sebebiyle dikkate muhtaçtır. Bu sebeple başta ihtisas komisyonlarında olmak üzere kurum içerisinde de gençlik alanını ayırmak, gençliği ilgilendiren yakıcı

konuların yerel yönetimlerce özel olarak ele alınması gerekmektedir. Bu anlamda, Türkiye'nin en büyük ilçelerinden biri olan ve genç nüfus sıralaması ile Ankara'nın 4. sırasında bulunan Yenimahalle Belediyesinde gençlik alanında çalışmalar yapacak idari birimin bulunmuyor oluşu geliştirilmeye açık bir alan oluşturmaktadır. Yenimahalle Belediyesinin kurumsal yapısı incelendiğinde gençlere yönelik yapılan faaliyetlerin başka birimlerin asıl işlerinin yanında ek olarak ele alındığı görülmektedir. Dolayısıyla, söz konusu kurumun gençlik politikasını oluşturmak ve gençlerin ilçe düzeyindeki temsil ve katılımını sağlayacak mekanizmaların güçlendirilmesi, fakat en önemlisi gençleri ele alacak bir müdürlüğün faaliyete geçmesiyle kurumsal bir kimlik kazanması gerekmektedir.

Gençlik Merkezleri

Şehit Jandarma Astsubay Üstçavuş Mehmet Uygun Gençlik Merkezi: önceden eğitim, kütüphane, sosyal ve sanatsal kursların verildiği bir alanken günümüzde yalnızca öğrencilerin faydalanabileceği derslik, etüt salonu olarak kullanılmaktadır. Gençlik merkezi olarak değil okul müfredatına ek eğitim merkezi olarak faaliyetine devam etmektedir. Teoman Öztürk Öğrenci Evi ve

Sosyal Tesisi ise Türk Mimar ve Mühendisler Odaları Birliği (TMMOB) iş birliği ile yapımı tamamlanan yapı 300 öğrenciye yurt imkânı sunmaktadır. Kamu kaynaklarını kamu yararına yine kamu ortaklığıyla değerlendirilmesine önemli bir örnek uygulamadır. Yenimahalle Kapalı Pazar Yeri ve Sosyal Tesisleri ile Karşıyaka Pazar Yeri ve Sosyal Tesislerinde ise gençlerin kullanıma ayrılan kütüphane sosyal donatı alanlarını içeren gençlik merkezlerinin de olması çevresinde bulunan gençlerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek niteliktedir. Bu merkezlerin düşünce aşamasından son kullanım haline kadar; idarelerinde, alınan kararlarında, içerik düzenlemelerinde kullanıcı gençlerle birlikte ortaklaşa çalışmalar yapıp yapılmadığı bilgisine ulaşılammıştır.

Yenimahalle Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı ve 2021 Faaliyet Raporu'nun Gençlik Perspektifinden İncelemesi

Yenimahalle'nin stratejik planları, faaliyet raporları ve performans programlarını içeren dokümanları incelendiğinde özenle hazırlanmış oldukları dikkat çekmektedir. Ancak kurumun internet sitesi ziyaret edildiğinde söz konusu dokümanlara ulaşmanın oldukça zor olduğu

gözlenmiştir. Bu sebeple, ilgili strateji dokümanlarına Yenimahalle Belediyesinin internet sayfasında yer alan kurumsal başlığı altında yer verilmesi benzer araştırmaların daha sağlıklı yapılabilmesi ve ilgili bilgilere erişimin kolaylaşması açısından önem taşımaktadır.

Yenimahalle Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı'nda "Otokontrol ve Hukuka Bağlılık, Etik Değerlere Bağlılık ve Doğruluk, Hoşgörü ve İçtenlik, Şeffaflık ve Hesap verebilirlik, Özgünlük ve Yenilikçilik, Ekip Ruhu ve Katılımcılık, Süreklilik ve Zamanındalık, Estetik Anlayış ve Temizlik, Nezaket ve İnsan Odaklılık" gibi değerlerin altını çizmiştir⁶. Bu çerçevede Yenimahalle Belediyesinin misyonu "Yenimahalle'yi sosyal, ekonomik, kültürel, bilimsel ve sanatsal yönden kalkındırarak hizmetleri; ekip ruhuna, kalite, etkinlik, şeffaflık ve verimlilik ilkelerine bağlı olarak sunmak kurumsal gelişimini tamamlamış stratejik yönetim sergileyen bir kurum gücü ile belediye kaynaklarını dürüst ve akılcı biçimde kullanmak" olarak ifade edilmiştir. Aynı strateji belgesi Yenimahalle Belediyesinin vizyonunu ise "İnsan odaklı vizyoner yönetim anlayışıyla Ülkemiz belediyelerine ufuk açan

⁶ https://www.yenimahalle.bel.tr/Dosyalar/MaliRaporDosyaları/MaliRapor_c7b5a753-9d93-4a97-be2c-3e5849ed68fb.pdf

belediye olmak” olarak belirlemiştir. Yenimahalle Belediyesinin hazırladığı “Temel Politikalar ve Öncelikler” incelendiğinde güçlü bir kurumsal yapıyı sürdürmeyi, ekonomik kaynaklarını ölçülü ve disiplinli kullanmayı, kent kimliğini ve modern mimari yapısını koruyucu, ekolojik denge ve çevre temizliğine dikkat ederek “Yeşil ve Huzurlu Kent” yaratılmasına yönelik çalışmalar yapmayı hedeflediği görülmektedir. Yenimahalle Belediyesi oluşturduğu temel politikaların gençlik perspektifini ise “Gelecek nesillere yeni ufukların açılacağı ortamlar hazırlanması” şeklinde betimlemektedir.

Yenimahalle Belediyesinin öncelikleri gençlik perspektifinden incelendiğinde gençlerin iki temel alanda muhatap alındığı görülmektedir⁷. Bu alanların ilki; eğitilmiş insan eğitilmiş toplum şiarıyla yola çıkarak gençler için eğitim imkânlarının yaygınlaştırılması, ilgili fiziki ortamların iyileştirilmesi, gibi hedeflerle daha çok öğrenci gençlerin hedef alındığı görülmektedir. Muhatap alınan diğer alan ise “ulusal kültürün” gelecek nesillere aktarılmasıdır. Daha önceden de belirtildiği üzere söz konusu amaç özel olarak gençleri hedef almak

7 https://www.yenimahalle.bel.tr/Dosyalar/MaliRaporDosyaları/MaliRapor_66c77a-a1-2dcf-4117-b648-ecb65e32fc7c.pdf

yerine toplumun tüm kesimlerine hitap eden sosyal ve kültürel faaliyetler olarak ele alınmaktadır. Ancak genel bir değerlendirme yapılacak olursa; gerçekleştirilmiş olan proje ve faaliyetlere bakıldığında toplumun ‘öteki’ olarak sınıflandırdığı azınlıklara ait kültürleri gelecek nesillere aktarılmasına yönelik bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan ve ulusal ölçekte 2019-2023 yılları arasındaki kalkınma vizyonunu ortaya koyan 11. Kalkınma Planı gençlik perspektifinden incelendiğinde genç istihdamı meselesinin öne çıktığı, bununla beraber “gençlerin güçlü yaşam becerilerine, insani ve millî değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması” ve “toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulması ile başta kadın ve gençler olmak üzere özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması” gibi temel meselelerin altının çizildiği tespit edilmiştir⁸. Yenimahalle Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı ilgili konular çerçevesinde incelendiğinde gençlik odaklı belirgin herhangi

8 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf

bir politika, eylem planı vb. bir stratejiye rastlanmamıştır. İlçenin demografik yapısı ve sanayi altyapısı sebebi ile özellikle genç istihdamı ve işsizliği konusunda talep ve fırsatların değerlendirilmesine oldukça müsait olduğu açıktır. Bu bağlamda, Yenimahalle Belediyesi, 11. Kalkınma Planı'nın amaçladığı genç istihdamının sağlanmasına paralel olarak, gençlere yönelik meslek edindirme kursları, sertifikalı eğitimler vb. programlar ile ilçede yaşayan gençlerin özellikle özel sektörün talep ettiği donanıma sahip nitelikli iş gücü haline gelmeleri adına ciddi bir potansiyele sahiptir. Son on yılda dönüşen toplumsal dinamikler göz önünde bulundurulduğunda yerel yönetimlerin, vatandaşların toplumsal hayatlarında ilk müracaat ettikleri resmi kurum olması sebebi ile gittikçe daha önemli bir konumda olması beklenmektedir. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, artan talepler, oluşan yeni nesil ihtiyaçlar, yeni nesil sanayi toplumunun dönüşüm sürecinde gençlerin öncül toplumsal rolünün ağırlık kazanması yerel yönetimler ve alışılmış belediyecilik anlayışında da gençlik odaklı politikaların geliştirilmesini zorunlu kılacaktır. Söz konusu bu değişim dalgasının yerel yönetimlerce doğru okunup gerekli politikaların geliştirilmesi adına gerek yerel

yönetimlerin kurumsal yapısı gerek stratejik planları gerekse katılım mekanizmalarının bu dönüşüme uygun olarak revize edilmesi ilerleyen süreçte hem karşılıklı iletişimi hem de katılımcı belediye anlayışını kurumsal anlamda daha güçlü kılacaktır. Bu sebeple, Yenimahalle Belediyesinin tüm bu dönüşüm sürecine cevap verebilecek bir gençlik politikasını belirlemesi ve bunu somutlaştıracak kurumsal adımları atması hayati önem taşımaktadır.

Yenimahalle Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı incelendiğinde dikkat çeken bir başka detay gerek kurum içi gerekse dış paydaşların strateji planının oluşturulması sürecine doğrudan dâhil edildiğidir. Ancak dış paydaşlar içerisinde sivil toplum örgütlerinin katılımına yeterince ağırlık verilmediği fark edilmektedir. İlgili strateji belirleme sürecinde çoğunlukla resmî kurumlar dış paydaş olarak seçilmiş, etki ve önem derecesi bu kurumlar arasında belirlenmiştir. Dikkat çekici olan bir diğer unsur ise dış paydaşlar arasında hiçbir gençlik topluluğunun yer almamış olmasıdır. Dolayısıyla strateji belgesine dair yapılan ön çalışmalarda kurum içerisinde gençlik temsiliyeti oluşturulamamıştır. Bu noktada, Kent Konseyi Gençlik Meclisinin söz konusu sürece dahil edilmesi

bu olumsuz durumu ortadan kaldıracaktır.

Yenimahalle Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı'na dair bir diğer bulgu gençlere yönelik faaliyetlerin "Kültür ve Sanat Hizmetleri Yönetimi" başlığı altında yer almış olmasıdır. İlçede yaşayan gençlerin, yalnızca kültür ve sanat alanından desteklenmesi yetersiz bir hizmet anlayışını göstermektedir. Belediyenin gençleri hedef alan kültür ve sanat faaliyetleri haricinde belediyede gençlere dair gerekli katılım mekanizmalarını oluşturmaya dair geliştirdiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durumun yanı sıra, gençlerin barınma, giyinme, ulaşım ve beslenme gibi temel ihtiyaçlarının karşılık bulabileceği hak temelli proje ve faaliyetlerin acil olarak ele alınması gerekmektedir.

Öte yandan, Stratejik Plan'da bulunan hedefler incelendiğinde amaç sayısının fazlalığı dikkat çekmektedir. Kurumun misyonu ve vizyonu çerçevesinde belirlenmiş olan ve değerler ile oluşturulan amaçlar ve hedefler nitelikten çok niceliğe dayandırılarak oluşturulmuştur. Hedeflerin performans göstergeleri de bu niceliği yansıtmaktadır. Belirlenen on amacın altında bulunan otuz beş adet hedef incelendiğinde gençler yalnızca bir hedefte

muhatap alınmıştır. "Amaç.4 Sosyal Belediyecilik anlayışı ile eğitim, spor ve sosyo-kültürel yapıyı koruyan, güçlendiren ve geliştiren hizmet, faaliyet ve projeleri yürütmek" kapsamında belirlenmiş olan "Hedef.4.5 Çocukların ve gençlerin gelişimine yönelik yaz okulları açmak ve eğitim desteği sunmak" hedefinde gençlerin talep ve ihtiyaçları sadece eksik olduğuna kanaat getirilen eğitim konusu ile sınırlı kalmıştır. İlgili hedefin performans göstergeleri; i) merkezlerden yararlanan öğrenci sayısı; ii) Cumhuriyet Akademisi'nden yararlanan çocuk sayısı; iii) yaz okulları kapsamında açılan branş sayısı; iv) kırtasiye malzemesi verilen çocuk sayısı olarak belirlenmiştir. Performans göstergelerinin; kullanıcı memnuniyet oranı, elde edilen başarılar gibi niteliği ölçen veriler yerine sürekli katılım sayısının artması gibi nicel göstergelerin tercih edilmesi hedefin başarısının objektif değerlendirilmesinin önünde engelleyici bir faktör olmuştur.

Yine ilgili hedefin sorumlusunun Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü olması da gençliğin doğrudan hedef alınmadığını göstermektedir. Söz konusu hedefin riskler kısmında "Üniversite gençlerinin çok çeşitli alanlara ilgi duyması" ifadesi yer almıştır. Söz konusu hedefin faaliyetlerinde üniversite

okuyan gençler için bir planlama yapılmadığından bu riski barındıracak herhangi bir gençlik faaliyeti de bulunmamaktadır. Bununla birlikte üniversite gençlerinin farklı alanlara ilgi duymaları risk olarak değil değerlendirilmesi gereken önemli bir fırsat olarak ele alınmalıdır. Yenimahalle Belediyesinin faaliyet raporlarında, hedeflerin altında bulunan proje ve faaliyetlere yapılan harcamaların detaylarına ulaşılamamaktadır. Dolayısıyla hangi hedefe bütçeden ne kadar pay ayrıldığı ayrıntılı olarak tespit edilememektedir. Bu sebeple gençlik alanında gerçekleştirilen faaliyetlere yapılan harcamanın belediye genel bütçesine oranı hesaplanamamıştır. Beş yıllık yönetim sürecine kılavuz olması beklenen 2020-2024 Stratejik Planı'nda bu hedefin altında gösterge olarak; i) Etüt (Destek Eğitim) Merkezlerinden yararlanan öğrenci sayısı, ii) Cumhuriyet Akademisinden yararlanan çocuk sayısı, iii) Yaz Okulları kapsamında açılan branş sayısı, iv) kırtasiye malzemesi verilen çocuk sayısı yer almaktadır. 2021 yılı faaliyet raporunda aynı hedefin göstergeleri: i) Etüt (Destek Eğitim) Merkezlerinden yararlanan öğrenci sayısı, ii) kırtasiye malzemesi (çanta vb.) verilen çocuk sayısı, iii) öğrencilere dağıtılan satranç takımı sayısı olarak değiştirilmiştir. 2022 yılı performans programında ise yine aynı

hedefin göstergeleri; i) Etüt Merkezi (Destek Eğitim Merkezi) sayısı, ii) Etüt (Destek Eğitim) Merkezlerinden yararlanan öğrenci sayısı, iii) kırtasiye malzemesi (okul çantası, kitap seti, eğitim seti vb.) verilen çocuk sayısı, iv) Yaz Okulları kapsamında açılan branş sayısı, v) Yaz Okullarına katılan çocuk sayısı, vi) Yaz Okullarında dağıtılacak tişört şort takım sayısı, vii) dağıtılan spor malzemesi sayısı olarak yer almıştır. Stratejik Plan ile Faaliyet Raporu ve Performans Programı karşılaştırıldığında gençlik alanındaki tek hedefin altında bulunan performans göstergelerinin birbirlerini tamamlamadıkları görülmektedir. Hedefin başarıya ulaşip ulaşılmadığının tespit edilebilmesi için göstergelerde değişiklik yapmadan, belirlenmiş olan aynı göstergeler üzerinden izleme yapılması daha objektif yorum yapılabilmesine imkân sağlayacaktır.

Yenimahalle Belediyesinin sosyal medya hesapları incelendiğinde; belediyenin önceki yıllarda şehre yeni gelen üniversite öğrencisi gençlere yönelik kapsayıcı, kenti tanıtıcı ve barınma imkânı sunan faaliyetlerde bulunurken özellikle yurt veya ev kira fiyatlarının yükseldiği 2022 yılında bu alanlara dair yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Örnek olarak, 2021 yılı mayıs ayında gerçekleştirilen

“Gençlik ve Spor Festivali” kurumsal dokümanlarda yer almamaktadır. Ancak spor etkinlikleri, konser gibi faaliyetlerle kapsamlı ve detaylı bir festival programı hazırlandığı dikkat çekmektedir. Belediyeler, gençleri planlama sürecine dahil ederek festival içeriklerinde yalnızca tüketim odaklı değil; atölyeler, forumlar, spor alanları gibi üretime yönelik faaliyetlerde bulunması gerekmektedir. Olumlu bir örnek olarak Yenimahalle Belediyesinin düzenlemiş olduğu gençlik festivalinde bahsi geçen üretim alanlarının dikkate alındığı tespit edilmiştir. Yenimahalle Belediyesinin yine yalnızca sosyal medya hesaplarından paylaşımını yaptığı, “Yenimahalle’de Bu Da Olmalı” isimli proje yarışması gerçekleştirilmiştir. 13-24 yaş arasında bulunan ve Yenimahalle’de oturan gençlerin beklentilerini tespit etmek ve bu beklentilerin hayata geçirilmesine dair somut adımların atılması oldukça dikkat çekicidir. Ancak yöntem olarak gençlerin talep ve beklentilerinin birbirleri ile yarıştırılması üzerine yeniden düşünmek gerekmektedir. Söz konusu projenin değerlendirme aşamasından taleplerin kimler ve hangi kriterlerce ele alındığı bilgisinin paylaşılmaması, olgunlaşmamış fikirlerin iyileştirilmesi için bir girişimde bulunulmaması, katılım şartlarında yalnızca Yenimahalle’de

oturan gençlerin başvurabilmesi faaliyetin geliştirilmesi gereken diğer yönleridir. Ayrıca, Yenimahalle Belediyesi, gençlerin karşı karşıya kaldıkları sorunları rahat bir şekilde gerekli birimlerle paylaşabilecekleri platformlar veya iletişim kanalları oluşturulmalı ve bu bağlamda gerekli yönlendirmeler özellikle sosyal medya aracılığı ile gençlerle paylaşılmalıdır.

Yenimahalle Gençlik Meclisinin sosyal medya hesapları incelendiğinde belediye ortaklığında gerçekleştirilen etkinlikler dikkat çekmektedir. Ancak meclise yeni katılmak isteyen gençlerin hangi yollardan gerekli süreçlere dâhil olabileceklerine dair bilgilendirici bir paylaşım rastlanmamıştır. Tüm bu olumsuz yönler rağmen yapılan medya araştırmasında Yenimahalle Belediyesinin gençlik alanında çeşitli sivil toplum kuruluşları ile ortak yapılan etkinlikleri başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Belediyenin katılım aşamasında yerelde faaliyet gösteren “İnsanca Yaşam ve Demokratik Toplum Derneği (İYADER)” ile ortaklıklar kurulması da oldukça kıymetli bir zemin oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, ülkemizde gençler karşı karşıya kaldıkları sorunlara rağmen dezavantajlı gruplar arasında

ele alınmamaktadırlar. Ancak gençlerin özellikle son yıllarda siyasilerin dikkatini çektiği aşikardır. Bu anlamda, ülkenin 'geleceği' olarak ele alınan gençler karşı karşıya kaldıkları yakıcı sorunların yarattığı mağduriyetler sonucunda gerek ulusal ölçekte gerekse yerel yönetimler anlamında daha fazla dikkate alınıp gençlerin fikirleri daha yakından değerlendirilmelidir. Benzer şekilde, Yenimahalle Belediyesi örneğinde gençlerin özellikle yerel yönetimlerde bir özne olarak görülüp muhatap alınmasına dair ortaya çıkan ihtiyaç çok açık bir şekilde gözler önündedir. Bu sebeple, Yenimahalle Belediyesi öncelikli olarak gençlerin talep ve beklentilerine cevap verecek ilgili birimin kurulmasına dair gerekli kurumsal adımı en kısa süre içinde atmalıdır. Gençlerin beklenti ve ihtiyaçlarını ele alacak müdürlüğün veya gençlik biriminin kurulması, akabinde Yenimahalle Belediye Meclisine bağlı bir gençlik komisyonunun oluşturulması Belediyeye gençlik alanındaki eksiklerini hızla kapatabileceği bir kurumsal zemin sağlayacaktır.

Örnek olarak, bir sonraki stratejik plan döneminde odak grubu olarak gençlerin de yer alması kurumun dönüşümüne önemli katkılar sunacaktır. Söz konusu kurumsal adımlar gençlik alanında çalışan uzmanların ve yerelde gençlik alanında çalışma gerçekleştiren sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile güçlendirildiğine Yenimahalle Belediyesi yerel yönetim kültürü ve kurumsal kimliğinde eksik olan genç bakış açısını büyük ölçüde yakalamış olacaktır. Önceden de ifade edildiği gibi Yenimahalle gerek sahip olduğu sanayi altyapısı gerekse gerekse resmî kurumlara ev sahipliği yapması sebebiyle özellikle genç emeğin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verecek önemli bir potansiyele sahiptir. Bu anlamda, ilçede yaşayan genç emekçi ve öğrencilerin sorunlarının iyi saptanması, akabinde çözüm yollarına beraber karar verilmesi ve bu süreçte gerekli karar alma ve katılım mekanizmalarının oluşturulması Yenimahalle Belediyesinin gençliği önceleyen bir belediyecilik anlayışı geliştirmesine büyük katkı sağlayacaktır.

SONUÇ

Türkiye’de gençleri ve genç odaklı temel meseleleri yerel yönetimler ekseninde ele almayı hedefleyen bu çalışmada Ankara’nın en kalabalık genç nüfusuna sahip dört ilçesi olan Çankaya, Keçiören, Mamak ve Yenimahalle Belediyelerinin kurumsal yapıları, politika ve faaliyetleri gençlik perspektifinden incelenmiştir. Yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular söz konusu ilçe belediyelerinin gençlerin potansiyeli ve sorunlarının toplumsal hayattaki yeri ve önemine dair farkındalıkları olmasına rağmen bütünlüklü bir bakış açısı ve strateji geliştirmekte zayıf kaldıklarını göstermiştir. Yerel yönetimlerde gençliğin ve gençlere özgü sorun ve ihtiyaçların kurumsal bir bakış açısından yoksun, gençlik tanımının sistemik bir perspektiften uzak ekseriyetle muğlak bir biçimde ifade

edildiği ve katılım boyutunun ise zayıf bir şekilde ele alındığı izlenmiştir.

Öyle ki gençler yerel yönetimlerce hala bir özne olarak görülmekten uzak olmakla birlikte gençlerin ihtiyaç ve beklentileri kendi özgünlüğü içerisinde değerlendirilmemektedir. Söz konusu belediyelerin stratejik belge ve faaliyet raporları, performans gösterge raporları ve gençleri hedef alan etkinlikleri incelendiğinde gençlerin ve gençlere dair meselelerin yoğunluklu olarak eğitim, spor, kültür ve sanat faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ile çözüleceği beklentisini göstermektedir. Belediyelerin çizilen bu dar ve alışılmış çerçeve dışında kalan ve aslında ‘gençlik meselesinin’ özünü işaret eden genç emeği, genç

istihdamı, genç yoksulluğu, barınma, sağlık, güvenlik gibi meselelerde somut politikalar üretmek konusunda eksik kaldıkları görülmektedir. Gençler ekseriyetle öğrenci kimliği içerisinde değerlendirilmekte olup, gençlere yönelik faaliyetler genelde bu çerçevenin içerisinde kalmaktadır. Öğrenci olarak ele alınan gençlerin barınma, güvenlik, sağlık gibi ihtiyaçları ise ya kısmi olarak ya da oldukça kısıtlı tekil projeler etrafında ele alınmaktadır. Bu anlamda Türkiye’de gençlerin karşı karşıya kaldıkları sosyo-ekonomik açmazlar ve gençlerin gelecek kaygısı, genç emeğin güvencesizliği, gençlerin esnek çalışma koşullarına mahkûm edilmesi ve benzeri yakıcı meselelere dair planlı ve sürdürülebilir bir politika ve/ya faaliyet alanına rastlanmamıştır. Dahası, incelenen çoğu belediye gençleri dezavantajlı ve kırılğan grup olarak tanımlamamış bu anlamda incelenen hemen hemen tüm belediyelerin altını çizdiği katılımcılık, fırsat eşitliği, her türlü ayrımcılıkla mücadele gibi prensiplerin gençleri ne ölçüde kapsadığı netlik kazanmamıştır. Söz konusu belediyelerin ilgili belgelerinde ve yapmış oldukları faaliyetlerde özellikle pandemi sonrası daha da artan genç işsizliği veya ne eğitimde ne istihdamda yer alan gençlere yönelik kısa, uzun ve orta vadede hazırlanan

herhangi bir eylem planına veya stratejik hedefe rastlanmamıştır. Dolayısıyla belediyelerin gençlere yönelik gerçekleştirdikleri faaliyet ve projelerin somut ve dönüştürücü etkisi kısıtlı olmaktadır.

Bilindiği üzere gençler söylemsel olarak toplumun sermayesi ve hatta toplumsal ve ekonomik kalkınmanın ana unsurlarından biri olarak ifade edilmektedir. Gençlerin yerel yönetimlere katılım ve karar mekanizmalarındaki rolü değerlendirildiğinde ne yazık ki söz konusu belediyelerin birçoğunun yeterli bir performans sergilemekten uzak olduğu tespit edilmiştir. Bu sorunun çözümü belediyelerin kurumsal yapısının ve kültürünün genç odaklı bir perspektifle yeniden ele alınmasını gerektirmektedir. Bu hususta, gençlerin yerel yönetimlere katılımını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi, var olan gençlik meclislerinin temsil özelliklerinin artırılması, gençlik odaklı sivil toplum örgütleri ve üniversiteler ile yapılacak çeşitli iş birlikleri bu durumu kısa süre içerisinde olumlu bir hale getirecektir. Yine benzer doğrultuda söz konusu belediyelerin karar organlarına gençlik kotasının getirilmesi ve gençlikle alakalı birimlerdeki belediye çalışanlarının yaş aralığının belirlenen süre zarfında kademeli olarak gençleştirilmesi

gençlerin yerel yönetimlerdeki temsil ve katılımını kısa ve orta vadede artıracaktır. Tüm bunlardan hareketle, yaşadığımız toplumsal dönüşümün dönüştürücü gücünü şüphesiz gençler oluşturmaktadır. Bu anlamda yerel yönetimlerden bahsedilen sorunlara dair daha yenilikçi ve sürdürülebilir genç

odaklı yöntemler geliştirilmeleri beklenmektedir. Bu anlamda yerel yönetimler seviyesinde oluşturulacak genç odaklı, sistemli ve sürdürülebilir politikalar yerelden ulusala daha refah, demokratik, katılımcı ve eşitlikçi bir toplum inşasının ana omurgasını oluşturacaktır.

**YEREL YÖNETİMLERDE
GENÇLİK POLİTİKALARININ
İZLENMESİ
ANKARA ÖRNEĞİ**

araştırma raporu | Kasım 2022



momentum
gençlik ağı derneği